

Spis treści

Wstęp *dr n. med. Piotr Gajewski* XLV

I Choroby układu krążenia

A. Fizjologia <i>Andrzej Beręsewicz, Michał Mączewski, Urszula Mackiewicz</i>	3
1. Fizjologia serca.....	3
2. Fizjologia układu naczyniowego.....	9
B. Badania diagnostyczne	11
1. Wybrane objawy podmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	11
1.1. Ból w klatce piersiowej.....	11
1.2. Kołatanie serca.....	13
1.3. Omdlenie.....	14
1.4. Obrzęki.....	15
1.5. Inne objawy.....	15
2. Wybrane objawy przedmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	16
2.1. Sinica.....	16
2.2. Palce pałeczkowate.....	17
2.3. Poszerzenie żył szyjnych i tętno żyłne.....	17
2.4. Uderzenie koniuszkowe oraz tętnienie lewej komory.....	18
2.5. Tętnienia.....	19
2.5.1. Tętnienie prawej komory (uderzenie skurczowe prawej komory).....	19
2.5.2. Tętnienie w dołku podsercowym.....	19
2.5.3. Tętnienie pnia płucnego.....	19
2.5.4. Tętnienie aorty wstępującej.....	19
2.5.5. Tętnienie innych tętnic.....	19
2.6. Drżenia klatki piersiowej (mruki).....	19
2.6.1. Mruk skurczowy.....	19
2.6.2. Mruk rozkurczowy.....	19
2.6.3. Mruk skurczowo-rozkurczowy.....	19
2.7. Przesunięcie granic wypuku serca.....	19
2.8. Objawy osłuchowe.....	20
2.8.1. Pierwszy ton serca (I ton).....	20
2.8.2. Drugi ton serca (II ton).....	20
2.8.3. Dodatkowe tony serca.....	21
2.8.4. Szmery sercowe.....	22
2.8.5. Szmery ciągle (maszynowe).....	24
2.8.6. Tarcie osierdziowe.....	24
2.9. Tętno tętnicze.....	24
3. Badania laboratoryjne <i>Bogdan Solnica</i>	25
3.1. Cholesterol.....	25
3.2. Triglicerydy.....	26
3.3. Troponiny sercowe.....	27
3.4. CK-MB _{mass}	28
3.5. Peptydy natriuretyczne.....	29
3.6. Homocysteina.....	30
4. Badania obrazowe.....	31

XII

4.1. Radiogramy przeglądowe klatki piersiowej <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	31
4.2. Angiografia.....	37
4.2.1. Angiografia wieńcowa <i>Jarosław D. Kasprzak, Anna Kopff</i>	37
4.2.2. Angiografia żył i tętnic obwodowych <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	41
4.3. Tomografia komputerowa serca <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki, Maciej Sosnowski</i>	49
4.4. Rezonans magnetyczny serca <i>Jerzy Walecki, Janina M. Michalak, Michał Zawadzki</i>	54
4.5. Scyntygrafia serca <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	57
4.6. Echokardiografia <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	61
4.7. Ultrasonografia wewnątrzwieńcowa i inwazyjne badania czynnościowe tętnic wieńcowych <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	67
4.7.1. Ultrasonografia wewnątrzwieńcowa.....	67
4.7.2. Inwazyjne badania czynnościowe tętnic wieńcowych.....	67
4.8. Ultrasonografia naczyń obwodowych <i>Marzena Frolow, Marek Krzanowski</i>	68
4.8.1. Ultrasonografia tętnic obwodowych.....	69
4.8.2. Ultrasonografia żył obwodowych.....	74
5. Elektrokardiografia <i>Andrzej Dąbrowski</i>	75
5.1. Elektrokardiogram standardowy.....	75
5.2. Elektrokardiograficzna próba wysiłkowa.....	92
5.3. Elektrokardiogram rejestrowany metodą Holtera.....	96
5.4. Elektrokardiogram uśredniony.....	98
5.5. Mikrowoltowa naprzemienność załamek T.....	99
6. Badanie elektrofizjologiczne serca <i>Andrzej Stanke, Piotr Kulakowski</i>	99
6.1. Inwazyjne badanie elektrofizjologiczne (EPS).....	99
6.2. Stymulacja przepiętykowa przedsionka (TAP).....	102
7. Pomiar ciśnienia tętniczego <i>Marek Kabat, Aleksander Prejbisz, Andrzej Januszewicz</i>	102
7.1. Kliniczny pomiar ciśnienia tętniczego.....	102
7.2. Automatyczne monitorowanie ciśnienia tętniczego.....	103
7.3. Samodzielne pomiary ciśnienia tętniczego.....	106
7.4. Inwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego.....	107
8. Badania hemodynamiczne serca.....	108
8.1. Cewnikowanie serca <i>Jarosław D. Kasprzak</i>	108
8.2. Pomiar pojemności minutowej serca (rzutu serca) <i>Miłosz Jankowski</i>	110
9. Nieinwazyjne badania hemodynamiczne naczyń obwodowych <i>Marzena Frolow, Marek Krzanowski</i>	113
9.1. Ocena krążenia tętniczego kończyn.....	113
9.1.1. Wskaźnik kostkowo-ramienny.....	113
9.1.2. Pomiary segmentarnych ciśnień skurczowych.....	114
9.1.3. Pletyzmografia segmentarna.....	114
9.1.4. Badanie przepływu ślępym doplerem.....	115
9.1.5. Badania czynnościowe (test marszowy) z wykorzystaniem bieżni ruchomej.....	115
9.2. Ocena krążenia żylnego.....	116

9.2.1.	Próby flebologiczne	116	4.	Ostry zespół wieńcowy bez uniesienia odcinka ST <i>Andrzej Budaj, Bronisław Bednarz</i>	190
9.2.2.	Badanie doplerem fali ciągłej	117	5.	Zawał serca z uniesieniem odcinka ST <i>Andrzej Budaj, Bronisław Bednarz</i>	202
9.2.3.	Ciśnienie marszowe	118	6.	Leczenie inwazyjne	218
9.2.4.	Fotopletyzmografia i reografia refleksu świetlnego.....	118	6.1.	Przełskórne interwencje wieńcowe <i>Lech Poloiński</i>	218
9.2.5.	Pletyzmografia pneumatyczna.....	118	6.2.	Pomostowanie aortalno-wieńcowe <i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Maciej Bochenek</i>	224
10.	Badania regulacji wegetatywnej układu krążenia <i>Piotr Kulakowski, Grzegorz Raczak</i>	119	6.3.	Rewaskularyzacja laserowa <i>Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki</i>	224
10.1.	Masaż zatoki tętnicy szyjnej	119	G.	Zaburzenia rytmu serca i przewodzenia	
10.2.	Test pochyleniowy	120	<i>Maria Trusz-Gluza</i>	227	
10.3.	Próba pionizacyjna	121		Nadkomorowe zaburzenia rytmu serca	227
10.4.	Badanie odruchu z baroreceptorów tętniczych	121	1.	Dodatkowe pobudzenia nadkomorowe	227
11.	Biopsja endomiokardialna <i>Ewa Walczak, Justyna Szczygieł</i>	122	1.1.	Częstoskurcze nadkomorowe.....	229
12.	Badanie płynu osierdziowego <i>Witold Tomkowski, Paweł Kuca</i>	124	1.2.	Częstoskurcz nawrotny w węzle przedsionkowo-komorowym	233
13.	Badania mikrokrążenia <i>Paweł Maga</i>	125	1.3.	Zespoły preekscytacji.....	236
13.1.	Kapilaroskopia.....	125	1.4.	Częstoskurcz przedsionkowy	239
13.2.	Wideokapilaroskopia	126	1.5.	Tachyarytmie zatokowe	242
13.3.	Pomiar przepływu kapilarnego metodą doplera laserowego.....	126	1.6.	Migotanie przedsionków	243
13.4.	Termografia	126	1.7.	Trzepotanie przedsionków	253
13.5.	Przełskórny pomiar prężności tlenu	127	1.8.	Komorowe zaburzenia rytmu serca	256
14.	Badania obrazowe naczyń chłonnych <i>Andrzej Szuba</i>	127	2.	Informacje ogólne.....	256
14.1.	Limfoscintygrafia	127	2.1.	Idiopatyczne częstoskurcze komorowe.....	260
14.2.	Tomografia komputerowa	127	2.2.	Komorowe zaburzenia rytmu po zawale serca	263
14.3.	Tomografia emisyjna pojedynczego fotonu w połączeniu z tomografią komputerową (SPECT-TK).....	128	2.3.	Komorowe zaburzenia rytmu u chorych z kardiomiopatią.....	264
14.4.	Rezonans magnetyczny	128	2.4.	Kardiomiopatia rozstrzeniowa niezwiązana z niedokrwieniem	264
14.5.	Limfangiografia fluorescencyjna	128	2.4.1.	Kardiomiopatia przerostowa	265
14.6.	Ultrasonografia	128	2.4.2.	Arytmogenna kardiomiopatia prawokomorowa (ARVC)	266
C.	Nagle zatrzymanie krążenia i wstrząs	129	2.5.	Wrodzony zespół długiego QT	266
1.	Nagle zatrzymanie krążenia <i>Milosz Jankowski, Grzegorz Cebula</i>	129	2.6.	Wrodzony zespół krótkiego QT.....	268
2.	Wstrząs <i>Milosz Jankowski</i>	139	2.7.	Zespół Brugadów.....	269
2.1.	Wstrząs hipowolemiczny	144	2.8.	Wielokształtny częstoskurcz komorowy zależny od katecholamin.....	271
2.1.1.	Wstrząs krwotoczny	144	2.9.	Idiopatyczne migotanie komór	272
2.2.	Wstrząs kardiogeny.....	145	2.10.	Nagła śmierć sercowa	272
2.3.	Wstrząs obturacyjny.....	147	3.	Zaburzenia automatyzmu i przewodzenia.....	273
D.	Miażdżyca i ryzyko sercowo-naczyniowe	148	3.1.	Dysfunkcja węzła zatokowego	274
1.	Miażdżyca <i>Tomasz Guzik, Anetta Undas, Andrzej Szczekliki</i>	148	3.2.	Bloki przedsionkowo-komorowe	277
2.	Ocena ryzyka sercowo-naczyniowego <i>Barbara Cybulska, Longina Klosiewicz-Latoszek, Wiktor B. Szostak</i>	153	3.3.	Bloki śródkomorowe	279
3.	Strategie profilaktyki <i>Barbara Cybulska, Longina Klosiewicz-Latoszek, Wiktor B. Szostak</i>	155	4.	Metody leczenia zaburzeń rytmu i przewodzenia.....	282
E.	Dyslipidemie	157	4.1.	Leki antyarytmiczne	282
<i>Barbara Cybulska, Wiktor B. Szostak, Longina Klosiewicz-Latoszek</i>	157	4.2.	Ablacja przełskórna	282	
1.	Fizjologia	157	4.3.	Kardiowersja i defibrylacja serca	284
2.	Klasyfikacja	158	4.4.	Elektrostymulacja serca.....	285
3.	Hipercholesterolemia	158	4.5.	Wszczepialny kardiowerter-defibrylator.....	289
4.	Dyslipidemia aterogenna.....	164	5.	Zaburzenia rytmu serca u kobiet w ciąży	291
5.	Ciężka hipertriglicerydemia	166	H.	Wady serca	292
F.	Choroba niedokrwienności serca	168	1.	Zwężenie zastawki aortalnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	292
1.	Klasyfikacja <i>Andrzej Budaj</i>	168	2.	Niedomykalność zastawki aortalnej <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	300
2.	Etiologia i patogenezę <i>Andrzej Beręsewicz, Anetta Undas</i>	169	3.	Zwężenie zastawki mitralnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	305
2.1.	Dławica piersiowa stabilna.....	169	4.	Niedomykalność zastawki mitralnej <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	310
2.2.	Ostre zespoły wieńcowe.....	170	5.	Zespół wypadania płatków zastawki mitralnej <i>Zbigniew Gąsior, Piotr Pysz</i>	317
3.	Stabilne zespoły wieńcowe.....	171	6.	Wady zastawki trójdzielnej <i>Marek Konka, Piotr Hoffman</i>	320
3.1.	Dławica piersiowa stabilna <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	171	6.1.	Zwężenie zastawki trójdzielnej	320
3.2.	Dławica mikronaczyniowa <i>Henryk Wysocki</i>	186	6.2.	Niedomykalność zastawki trójdzielnej.....	321
3.3.	Dławica związana z mostkami mięśniowymi nad tętnicami wieńcowymi <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	187	7.	Wady złożone	324
3.4.	Dławica odmienna (Prinzmetal) <i>Tomasz Pasierski, Waldemar Banasiak</i>	188	7.1.	Złożona wada aortalna <i>Marek Konka, Piotr Szymański</i>	324
			7.2.	Złożona wada mitralna <i>Piotr Szymański, Piotr Hoffman</i>	324

7.3.	Wady wielozastawkowe	Marek Konka, Piotr Szymański	325	3.2.	Urządzenia wspomagające czynność komór	427	
8.	Wrodzone wady serca u dorosłych	Piotr Hoffman	327	3.3.	Sztuczne serce	429	
8.1.	Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej		328	4.	Leczenie operacyjne przewlekłej niewydolności serca		
8.2.	Drożny otwór owalny		331		Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Piotr Przybyłowski, Irena Milaniak, Maciej Bochenek	429	
8.3.	Izolowany ubytek przegrody międzykomorowej		331	4.1.	Przeszczepianie serca	429	
8.4.	Przetrwaly przewod tętniczy		334	4.2.	Inne metody	431	
8.5.	Tetralogia Fallota		335	M.	Nadciśnienie tętnicze		
8.6.	Zespół Eisenmengera		338		Andrzej Januszewicz, Aleksander Prejbisz	433	
8.7.	Zwężenie drogi odpływu prawej komory		340	1.	Klasyfikacja	433	
8.8.	Zwężenie drogi odpływu lewej komory		341	2.	Nadciśnienie tętnicze pierwotne	434	
8.9.	Koarktaacja aorty		342	3.	Nadciśnienie naczyniowonekowe	450	
8.10.	Wady zastawek przedsionkowo-komorowych		344	N.	Nadciśnienie płucne	Adam Torbicki, Marcin Kurzyrna	457
8.10.1.	Anomalia Ebsteina		344	O.	Choroby aorty i tętnic obwodowych	469	
8.11.	Serce trójprzedsionkowe		345	1.	Choroby aorty	Wojciech Bodzoń, Leszek Masłowski	469
8.12.	Wrodzone skorygowane przełożenie pni tętniczych		345	1.1.	Tętniak aorty	469	
8.13.	Chory po operacyjnym leczeniu wrodzonej wady serca		346	1.1.1.	Tętniak aorty piersiowej	471	
8.13.1.	Chory po korekcy całkowitej tetralogii Fallota		346	1.1.2.	Tętniak aorty brzusznej	474	
8.13.2.	Chory po korekcy przełożenia pni tętniczych		346	1.2.	Ostre zespoły aortalne	477	
8.13.3.	Chory po operacji Fontana		346	1.2.1.	Rozwarstwienie aorty	478	
9.	Protezy zastawek serca	Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Janusz Konstanty-Kalandyk, Bogusław Kapelak, Maciej Bochenek	347	1.2.2.	Krwiak śródścienny	485	
9.1.	Zastawki mechaniczne		347	1.2.3.	Wrzód drążący aorty	486	
9.2.	Zastawki biologiczne		347	1.2.4.	Tętniak rzekomy aorty	486	
9.3.	Wybór rodzaju protezy zastawki		347	1.2.5.	Ograniczone pęknięcie aorty	486	
10.	Monitorowanie chorego po operacyjnym leczeniu wady zastawkowej serca	Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Janusz Konstanty-Kalandyk, Bogusław Kapelak, Maciej Bochenek	349	1.2.6.	Urazowe uszkodzenie aorty	487	
10.1.	Prowadzenie prawidłowego leczenia przeciwzakrzepowego		349	2.	Choroba Takayasu	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	488
10.2.	Monitorowanie efektu zabiegu operacyjnego		350	3.	Olbrzymiokomórkowe zapalenie tętnic	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	490
I.	Choroby wsierdzia		352	4.	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	492
1.	Infekcyjne zapalenie wsierdzia	Janina Stepińska	352	5.	Choroby dużych tętnic kończyn dolnych	496	
2.	Gorączka reumatyczna	Anetta Undas, Ernest Kuchar	366	5.1.	Przewlekłe niedokrwienie kończyn dolnych	Marzena Frolow, Wiktoria Leśniak, Leszek Masłowski	496
J.	Choroby mięśnia sercowego		369	5.2.	Ostre niedokrwienie kończyn dolnych	Wojciech Bodzoń, Wiktoria Leśniak, Leszek Masłowski	503
1.	Zapalenie mięśnia sercowego	Zofia T. Bilińska	369	6.	Zwężenie tętnic szyjnych i tętnic kręgowych	Wojciech Bodzoń, Leszek Masłowski	507
2.	Kardiomiopatie	Jan Wodniecki	373	6.1.	Zwężenie tętnic szyjnych	507	
2.1.	Klasyfikacja		373	6.2.	Zwężenie tętnic kręgowych	511	
2.2.	Kardiomiopatia rozstrzeniowa		374	7.	Choroby tętnic kończyn górnych	511	
2.3.	Kardiomiopatia przerostowa		375	7.1.	Zespół podkradania tętnicy podobojczykowej	Marzena Frolow, Rafał Niżankowski	511
2.4.	Kardiomiopatia restrykcyjna		380	7.2.	Niedokrwienie kończyny górnej	Wojciech Bodzoń	513
2.5.	Arytmogenna kardiomiopatia prawokomorowa		381	7.3.	Powikłania tętnicze przetok dializacyjnych	Wojciech Bodzoń	514
2.6.	Kardiomiopatie niesklasyfikowane		382	8.	Choroby tętnic trzewnych	Wojciech Bodzoń	514
2.7.	Inne kardiomiopatie o znanej przyczynie		383	8.1.	Ostre niedokrwienie jelit	514	
K.	Choroby osierdzia	Witold Tomkowski, Paweł Kuca	385	8.2.	Przewlekłe niedokrwienie jelit	516	
1.	Zapalenie osierdzia		385	9.	Wielopoziomowa choroba tętnic	Wojciech Bodzoń	517
2.	Płyn w worku osierdziowym		391	10.	Naczyniowe zespoły uciskowe	518	
3.	Tamponada serca		392	10.1.	Zespół górnego otworu klatki piersiowej	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	518
4.	Zaciskające zapalenie osierdzia		394	10.2.	Zespół usidlenia tętnicy podkolanowej	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	520
5.	Chylopericardium		396	10.3.	Zespół ucisku lewej żyły nerkowej przez aortę i tętnicę krezkową górną	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	521
6.	Torbiele osierdzia		396	10.4.	Zespół ucisku lewej żyły biodrowej	Marzena Frolow	521
7.	Wady wrodzone osierdzia		396	P.	Choroby żył obwodowych	Marzena Frolow, Leszek Masłowski	523
L.	Nowotwory serca	Piotr Pruszczyk, Grzegorz Styczyński	397	1.	Zakrzepowe zapalenie żył powierzchownych	523	
Ł.	Niewydolność serca		400	2.	Przewlekła niewydolność żylna	525	
1.	Przewlekła niewydolność serca	Andrzej Surdacki, Olga Kruszelnicka, Jacek Dubiel, Jacek Bednarek	400				
2.	Ostra niewydolność serca	Bronisław Bednarz, Andrzej Budaj	419				
3.	Mechaniczne wspomaganie czynności serca	Jerzy Sadowski, Karol Wierzbicki, Piotr Przybyłowski, Irena Milaniak, Maciej Bochenek	426				
3.1.	Kontrapulsacja wewnątrzaoortalna		426				

R. Żylna choroba zakrzepowo-zatorowa	532	2.2.	Zniekształcenie klatki piersiowej.....	621
1. Zakrzepica żył głębokich <i>Rafał Niżankowski</i>	532	2.3.	Zaburzenia cyklu i toru oddychania.....	623
2. Zatorowość płucna <i>Piotr Pruszczyk, Adam Torbicki</i>	542	2.4.	Zmiany drżenia głosowego.....	624
3. Profilaktyka pierwotna żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej <i>Krystyna Zawilska, Rafał Niżankowski</i>	555	2.5.	Trzeszczenia w tkance podskórnej klatki piersiowej.....	624
4. Ogólne zasady leczenia przeciwkrzepliwego <i>Anetta Undas, Krystyna Zawilska</i>	561	2.6.	Nieprawidłowy odgłos opukowy.....	624
4.1. Heparyny.....	562	2.7.	Nieprawidłowe szmery oddechowe.....	624
4.2. Inhibitory czynnika Xa.....	566	3.	Gazometria i pulsoksymetria <i>Miłosz Jankowski</i>	625
4.3. Bezpośrednie inhibitory trombiny.....	569	3.1.	Gazometria krwi.....	625
4.4. Antagoniści witaminy K.....	570	3.2.	Pulsoksymetria.....	626
4.5. Leczenie przeciwzakrzepowe a anestezja regionalna.....	577	3.3.	Kapnometria i kapnografia.....	627
S. Choroby mikrokrążenia <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i> ... 578		4.	Badania obrazowe <i>Piotr Grzanka, Iwona Bęstry</i>	627
1. Objaw Raynauda.....	578	4.1.	Radiogramy przeglądowe klatki piersiowej.....	628
2. Sinośń siatkowata.....	581	4.2.	Tomografia komputerowa.....	630
3. Akrocjanoza.....	582	4.3.	Słownik wybranych pojęć używanych w opisach RTG i TK.....	631
4. Bolesny rumień kończyn.....	582	4.4.	Rezonans magnetyczny.....	639
T. Wady rozwojowe naczyń krwionośnych	583	4.5.	Scyntygrafia.....	639
1. Zespół Marfana <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	583	4.6.	Pozytonowa tomografia emisyjna.....	640
2. Zespół Ehlersa i Danlosa naczyniowy <i>Marzena Frolow, Grzegorz Goncerz, Leszek Masłowski</i>	585	4.7.	Ultrasonografia.....	640
3. Wrodzone malformacje naczyńniowe <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	586	5.	Badania czynnościowe układu oddechowego <i>Piotr Boros</i>	641
3.1. Wrodzone malformacje tętniczko-żylny.....	586	5.1.	Spirometria z zapisem krzywej przepływu–objętość.....	641
4. Zespół Klippela i Trénaunaya <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	587	5.1.1.	Spirometria podstawowa.....	641
5. Naczyniaki <i>Marzena Frolow, Leszek Masłowski</i>	588	5.1.2.	Spirometria po inhalacji leku rozkurczającego oskrzela (próba rozkurczowa).....	644
U. Choroby naczyń chłonnych <i>Andrzej Szuba</i>	590	5.1.3.	Próby prowokacyjne.....	645
1. Podstawy fizjologii układu chłonnego.....	590	5.1.4.	Maksymalna wentylacja dowolna.....	646
2. Zapalenie naczyń chłonnych.....	590	5.2.	Pomiar szczytowego przepływu wydechowego.....	646
3. Obrzęk limfatyczny (chłonny).....	591	5.3.	Oscylometria impulsowa.....	647
W. Omdlenia <i>Piotr Kulakowski</i>	596	5.4.	Pletyzmografia.....	647
1. Omdlenia odruchowe.....	598	5.5.	Badanie podatności statycznej układu oddechowego.....	649
2. Zespół zatoki szyjnej.....	600	5.6.	Badanie transferu płucnego dla tlenu węgla (TL _{CO}).....	650
3. Omdlenie sytuacyjne.....	600	5.7.	Próby wysiłkowe.....	650
4. Hipotensja ortostatyczna.....	600	5.7.1.	Sercowo-płucna próba wysiłkowa.....	650
5. Omdlenia kardiogenne.....	601	5.7.2.	Testy marszowe.....	652
6. Omdlenia związane z chorobami naczyń mózgowych.....	603	6.	Bronchoskopia <i>Krzysztof Śladek</i>	654
Z. Konsultacje kardiologiczne przed operacjami pozasercowymi <i>Witold Piko-Pietkiewicz, Wojciech Szczeklik, Tomasz Pasierski</i>	604	7.	Widiorakoskopia i wzornikowanie śródpiersia <i>Krzysztof Śladek, Dariusz Wąsowski</i>	657
1. Ocena ryzyka okołoperacyjnego.....	604	7.1.	Widiorakoskopia.....	657
2. Okooperacyjne leczenie farmakologiczne i monitorowanie.....	608	7.2.	Wzornikowanie śródpiersia.....	658
3. Okooperacyjny zawał serca.....	609	8.	Biopsja przezskórna opłucnej i płuca <i>Krzysztof Śladek</i>	658
		8.1.	Biopsja przezskórna opłucnej.....	658
		8.2.	Biopsja przezskórna płuca.....	659
		9.	Badania morfologiczne <i>Renata Langfort</i>	660
		10.	Badanie płynu opłucnowego <i>Jerzy Soja</i>	663
		11.	Badanie płwociny <i>Aleksander Kania</i>	667
		12.	Badania mikrobiologiczne.....	668
		12.1.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń bakteryjnych <i>Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	668
		12.2.	Diagnostyka mikrobiologiczna gruźlicy i mykobakterioz <i>Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	669
		12.3.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń drobnoustrojami nietypowymi <i>Katarzyna Pancer</i>	671
		12.4.	Diagnostyka mikrobiologiczna grzybic układu oddechowego <i>Barbara Podsiadło</i>	674
		12.5.	Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń <i>Pneumocystis jiroveci (P. carinii)</i> <i>Barbara Podsiadło</i>	675
		13.	Odczyn tuberkulinowy <i>Iwona Grzelewska-Rzymowska, Katarzyna Kruczak</i>	675
		14.	Testy oparte na wydzielaniu interferonu-γ przez limfocyty <i>Katarzyna Kruczak</i>	676
		15.	Stężenie tlenu azotu w powietrzu wydychanym (FE _{NO}) <i>Lucyna Mastalerz, Filip Mejza</i>	676

(II) Choroby układu oddechowego

A. Anatomia i fizjologia <i>Stefan Wesolowski</i>	613
1. Anatomia.....	613
2. Fizjologia.....	615
B. Badania diagnostyczne	618
1. Wybrane objawy podmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	618
1.1. Kaszel.....	618
1.2. Chrypka.....	619
1.3. Krwioplucie.....	619
1.4. Dusznosć.....	620
2. Wybrane objawy przedmiotowe <i>Wojciech Szczeklik</i>	621
2.1. Palce paleczkowate.....	621

C. Choroby dróg oddechowych	678	1.2. Inne postaci idiopatycznego śródmiąższowego zapalenia płuc ...	760
1. Nieżyt nosa i zatok przynosowych		1.2.1. Niespecyficzne śródmiąższowe zapalenie płuc	760
<i>Monika Świerczyńska-Krępa, Zbigniew Świerczyński</i>	678	1.2.2. Kryptogenne organizujące się zapalenie płuc	761
2. Ostre zapalenie gardła i migdałków (angina)		1.2.3. Ostre śródmiąższowe zapalenie płuc.....	761
<i>Leszek Szebnorn, Piotr Sawiec</i>	681	1.2.4. Choroba śródmiąższowa płuc związana z zapaleniem	
3. Blonica <i>Aleksandra Szymczak</i>	684	oskrzelików i złuszczone śródmiąższowe zapalenie płuc	762
4. Choroby krtani <i>Monika Świerczyńska-Krępa, Zbigniew Świerczyński</i>	687	1.2.5. Limfocytowe śródmiąższowe zapalenie płuc.....	762
4.1. Zapalenie krtani	687	1.2.6. Samoistna fibroelastoza opłucnowo-śródmiąższowa	762
4.2. Dysfonia.....	687	1.2.7. Nieokreślone samoistne śródmiąższowe zapalenie płuc.....	762
4.2.1. Dysfonia czynnościowa	687	1.2.8. Włóknienie płuc współistniejące z rozedmą.....	763
4.2.2. Dysfonia organiczna	688	1.2.9. Śródmiąższowe zapalenie płuc z cechami	
4.3. Rak krtani	688	autoimmunologicznymi	763
5. Ostre zapalenie oskrzeli <i>Jan Kuś</i>	689	2. Sarkoidoza <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	763
6. Krztusiec (koklusz) <i>Jacek Wysocki, Jacek Mrukowicz, Bożena Dubiel</i> ...	689	3. Alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	
7. Przewlekła obturacyjna choroba płuc		<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry, Monika Szturmowicz</i>	768
<i>Władysław Pierzchała, Ewa Niżankowska-Mogilnicka, Filip Mejza</i>	691	4. Rozlane krwawienie pęcherzykowe	
8. Astma <i>Ewa Niżankowska-Mogilnicka, Grażyna Bochenek,</i>		<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	771
<i>Piotr Gajewski</i>	705	5. Eozynofilie płucne <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	773
9. Rozstrzenie oskrzeli <i>Renata Jankowska</i>	720	5.1. Eozynofilie płucne o znanej etiologii	773
10. Mukowiscydoza <i>Henryk Mazurek</i>	723	5.1.1. Eozynofilie w przebiegu infekcji pasożytniczych.....	773
11. Choroby oskrzelików <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	730	5.1.2. Alergiczna aspergiloza oskrzelowo-płucna	773
11.1. Zarostowe zapalenie oskrzelików.....	730	5.2. Eozynofilie płucne o nieznannej etiologii.....	774
11.2. Ostre zapalenie oskrzelików	731	5.2.1. Przewlekłe eozynofilowe zapalenie płuc.....	774
11.3. Rozlane zapalenie oskrzelików.....	731	5.2.2. Ostre eozynofilowe zapalenie płuc.....	775
11.4. Zapalenie oskrzelików oddechowych	731	5.2.3. Eozynofilowe zapalenie oskrzeli.....	775
11.5. Zapalenie oskrzelików spowodowane narażeniem na pyły		6. Inne rzadkie śródmiąższowe choroby płuc	
mineralne.....	732	<i>Elżbieta Radzikowska, Iwona Bestry</i>	775
11.6. Grudkowe zapalenie oskrzelików	732	6.1. Płucna postać histiocytozy z komórek Langerhansa	775
D. Zapalenia płuc wywołane przez drobnoustroje		6.2. Limfangioleiomiomatoza	777
<i>Jan Kuś</i>	733	6.3. Proteinoza pęcherzyków płucnych	779
1. Pozaszpitalne zapalenie płuc.....	733	7. Nadciśnienie płucne w chorobach śródmiąższowych płuc	
2. Szpitalne zapalenie płuc.....	741	<i>Monika Szturmowicz</i>	780
3. Zapalenia płuc wywołane przez określony czynnik		F. Gruźlica i mykobakteriozy	
etiologiczny.....	746	<i>Iwona Grzelewska-Rzymowska, Maria Korzeniewska-Kosela,</i>	
3.1. Pneumokokowe zapalenie płuc.....	746	<i>Katarzyna Kruczak, Zofia Zwolska, Ewa Augustynowicz-Kopeć</i>	783
3.2. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Haemophilus influenzae</i>	746	1. Gruźlica.....	783
3.3. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Moraxella catarrhalis</i>	746	2. Mykobakteriozy	797
3.4. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Mycoplasma pneumoniae</i>	747	G. Nowotwory płuca i opłucnej <i>Jacek Jassem</i>	800
3.5. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Chlamydia pneumoniae</i>	747	1. Pierwotne nowotwory płuca.....	800
3.6. Gronkowcowe zapalenie płuc	747	2. Międzybłonniak opłucnej	810
3.7. Zapalenie płuc wywołane przez bakterie beztlenowe.....	749	3. Przerzuty nowotworowe w płucach	811
3.8. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Klebsiella pneumoniae</i>	750	4. Zmiany w płucach w przebiegu nowotworów układu	
3.9. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Acinetobacter baumannii</i>	750	krwiotwórczego i limfoidalnego	813
3.10. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	750	H. Choroby zawodowe układu oddechowego	814
3.11. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Legionella pneumophila</i>	751	1. Pylice płuc <i>Kazimierz Marek</i>	814
3.12. Zakażenia koronawirusami.....	752	1.1. Pylica krzemowa.....	814
3.12.1. Ciężki ostry zespół oddechowy (<i>severe acute respiratory</i>		1.2. Pylica górników kopalni węgla	817
<i>syndrome – SARS</i>).....	752	1.3. Pylica azbestowa	817
3.12.2. Bliskowschodni zespół oddechowy (<i>Middle East respiratory</i>		2. Zmiany opłucnowe związane z narażeniem na azbest	
<i>syndrome – MERS</i>).....	753	<i>Kazimierz Marek</i>	818
3.13. Grypowe zapalenie płuc.....	753	3. Astma związana z pracą zawodową	
3.14. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Pneumocystis jiroveci</i>		<i>Cezary Pałczyński, Paweł Górski</i>	819
(pneumocystoza)	754	4. Beryloza <i>Cezary Pałczyński</i>	822
3.15. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Aspergillus</i>		I. Zaburzenia oddychania w czasie snu	
(aspergiloza inwazyjna).....	755	<i>Robert Pływaczewski, Agata Niżankowska-Jędrzejczyk</i>	823
3.16. Zapalenie płuc wywołane przez <i>Candida</i>	755	1. Fizjologia oddychania w czasie snu i klasyfikacja zaburzeń	823
E. Choroby śródmiąższowe płuc	756	2. Obturacyjny bezdech senny	823
1. Idiopatyczne śródmiąższowe zapalenia płuc		3. Centralny bezdech senny.....	828
<i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bestry</i>	756	4. Zespoły hipowentylacji i hipoksemii w czasie snu	829
1.1. Idiopatyczne włóknienie płuc	757		

5.	Hipowentylacja i hipoksemia w czasie snu związana z określonymi chorobami.....	830
J.	Choroby opłucnej <i>Krzysztof Śladek</i>	831
1.	Fizjologia.....	831
2.	Choroby przebiegające z przesiękiem.....	831
3.	Choroby przebiegające z wysiękiem.....	831
3.1.	Nowotwory opłucnej.....	831
3.2.	Wysięk w jamie opłucnej związany z zakażeniem.....	833
3.2.1.	Wysięk towarzyszący bakteryjnym zapaleniom płuc.....	833
3.2.2.	Wysięk towarzyszący zapaleniu płuc i opłucnej wywołanemu przez inne drobnoustroje.....	834
3.3.	Wysięki w jamie opłucnej o innej etiologii.....	835
4.	Krwiak opłucnej.....	835
5.	Wysięk chłonny (chłonkotok).....	835
6.	Zwłóknienie opłucnej.....	836
7.	Odma opłucnowa.....	836
8.	Drenaż jamy opłucnej.....	839
K.	Choroby śródpiersia <i>Krzysztof Śladek</i>	841
1.	Guzy i torbiele śródpiersia.....	841
2.	Odma śródpiersia.....	842
3.	Zapalenie śródpiersia.....	843
L.	Manifestacje chorób układowych tkanki łącznej w układzie oddechowym <i>Ewa Rowińska-Zakrzewska, Iwona Bistry</i>	844
Ł.	Niepożądane reakcje polekowe w układzie oddechowym <i>Elżbieta Wiatr</i>	846
M.	Wady rozwojowe układu oddechowego <i>Grzegorz Lis</i>	851
1.	Brak płuca i hipoplazja płuca.....	851
2.	Torbiel bronchogenna.....	851
3.	Sekwestracja płuca.....	851
4.	Wrodzona gruczolakowatość torbielowata płuc.....	852
5.	Wrodzona rozedma płatowa.....	852
6.	Przetoka tchawiczo-przelykowa i atrezja przelyku.....	853
7.	Wrodzona przepuklina przeponowa.....	853
8.	Tracheomalacja i tracheobronchomalacja.....	853
N.	Urazy płuc <i>Henryk Olechnowicz</i>	854
O.	Niewydolność oddechowa	855
1.	Patofizjologia niewydolności oddechowej <i>Miłosz Jankowski, Wiesław Królikowski</i>	855
2.	Ostra niewydolność oddechowa <i>Wiesław Królikowski, Miłosz Jankowski</i>	857
3.	Przewlekła niewydolność oddechowa <i>Miłosz Jankowski, Wiesław Królikowski</i>	861
4.	Leczenie tlenem <i>Miłosz Jankowski, Dorota Górecka</i>	863
5.	Wentylacja mechaniczna płuc <i>Magdalena Tiwardowska, Miłosz Jankowski</i>	866
5.1.	Inwazyjna wentylacja mechaniczna z dodatnim ciśnieniem....	867
5.2.	Nieinwazyjna wentylacja mechaniczna z dodatnim ciśnieniem....	869
6.	Przeszczepianie płuc oraz serca i płuc <i>Marian Zembala, Dariusz Jastrzębski, Jacek Wojarski, Sławomir Żegleń, Marek Ochman</i>	870
P.	Rehabilitacja w chorobach układu oddechowego <i>Roman Nowobilski</i>	873
1.	Metody i techniki fizjoterapii oddechowej.....	873
2.	Ćwiczenia kontrolowanego oddychania.....	877
3.	Trening ogólnokondycyjny.....	877
4.	Trening sprawności funkcjonalnej.....	877
5.	Edukacja i oddziaływanie psychospołeczne.....	877
R.	Wziewne stosowanie leków w chorobach układu oddechowego <i>Michał Pirożyński, Anna Bręborowicz, Agnieszka Padjas</i>	878
S.	Leczenie uzależnienia od tytoniu <i>Małgorzata Bala, Filip Mejza, Dorota Górecka</i>	885
III		
Choroby układu pokarmowego		
A.	Objawy chorób układu pokarmowego	893
1.	Ból brzucha <i>Justyna Kotyńia, Ewa Malecka-Panas</i>	893
2.	Dysfagia <i>Justyna Kotyńia, Ewa Malecka-Panas</i>	896
3.	Nudności i wymioty <i>Anna Mokrowiecka, Ewa Malecka-Panas</i>	898
4.	Biegunka <i>Piotr Daniel, Ewa Malecka-Panas</i>	900
5.	Zaparcie <i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Malecka-Panas</i>	903
6.	Krwawienia z przewodu pokarmowego <i>Anita Gąsiorowska, Ewa Malecka-Panas</i>	904
7.	Żółtaczką <i>Jacek Juszczyk</i>	906
8.	Wodobrzusze <i>Jacek Juszczyk</i>	908
B.	Badania diagnostyczne	912
1.	Badania laboratoryjne.....	912
1.1.	Jelito cienkie <i>Hanna Szajewska</i>	912
1.1.1.	pH kału.....	912
1.1.2.	Substancje redukujące w kale.....	912
1.1.3.	Stężenie elektrolitów i osmolalność kału.....	912
1.1.4.	Test tolerancji laktozy.....	912
1.1.5.	Oddechowe testy wodorowe.....	913
1.1.6.	Aktywność disacharydaz w skrawkach błony śluzowej jelita cienkiego.....	913
1.1.7.	Badanie mikroskopowe kału.....	913
1.1.8.	Wydalenie tłuszczu w kale.....	913
1.1.9.	Izotopowe testy oddechowe z CO ₂	913
1.1.10.	Stężenie α ₁ -antytrypsyny w kale.....	914
1.1.11.	Badania serologiczne w celiakii.....	914
1.2.	Trzustka <i>Andrzej Dąbrowski</i>	914
1.2.1.	Amylaza.....	914
1.2.2.	Lipaza.....	914
1.2.3.	Elastaza 1.....	915
1.2.4.	Test sekretynowo-cholecystokininowy.....	915
1.3.	Wątroba <i>Jacek Juszczyk</i>	915
1.3.1.	Enzymy wątrobowe.....	915
1.3.2.	Bilirubina.....	918
1.3.3.	Białka osocza.....	919
1.3.4.	Amoniak.....	919
1.3.5.	Próby czynnościowe.....	919
2.	Badania czynnościowe.....	920
2.1.	Przełyk <i>Marek Pazurek, Ewa Malecka-Panas</i>	920
2.1.1.	pH-metria przełyku.....	920
2.1.2.	Manometria przełyku.....	920
2.2.	Jelito grube <i>Witold Bartnik</i>	921
2.2.1.	Ocena czasu pasażu jelitowego.....	921
2.2.2.	Manometria odbytu i odbytnicy.....	921
2.2.3.	Defekografia.....	921
3.	Badania obrazowe.....	922
3.1.	Radiogramy <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander</i>	922
3.1.1.	Radiogram przeglądowy jamy brzusznej.....	922
3.1.2.	Badania kontrastowe przewodu pokarmowego.....	922
3.1.3.	Cholangiografia śródoperacyjna i pooperacyjna.....	924
3.2.	Tomografia komputerowa <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander</i>	925

3.3.	Rezonans magnetyczny <i>Andrzej Cieszanowski, Marek Gołębiowski, Zuzanna Aleksander</i>	929	3.2.	Zapalenie błony śluzowej żołądka wywołane przez <i>Helicobacter pylori</i>	985
3.4.	Ultrasonografia przebrzuszna <i>Ireneusz Gierbliński</i>	932	3.3.	Autoimmunologiczne metaplastyczne zapalenie błony śluzowej żołądka.....	986
4.	Endoskopia przewodu pokarmowego <i>Tomasz Marek, Ewa Nowakowska-Dulawa, Krzysztof Marlicz</i> '.....	937	3.4.	Gastropatia żółciowa.....	987
4.1.	Zasady ogólne.....	937	4.	Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy <i>Witold Bartnik</i> '.....	987
4.2.	Endoskopia górnego odcinka przewodu pokarmowego (ezofagogastroduodenoskopia, panendoskopia).....	939	4.1.	Choroba wrzodowa a niesteroidowe leki przeciwzapalne.....	993
4.3.	Endoskopia jelita grubego (rektoskopia, rektosigmoidoskopia, kolonoskopia).....	942	5.	Zespół Zollingera i Ellisona <i>Witold Bartnik</i> '.....	994
4.4.	Endoskopia jelita cienkiego.....	943	6.	Nowotwory żołądka i dwunastnicy.....	995
4.5.	Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna (ECPW)....	945	6.1.	Rak żołądka <i>Władysław Januszewicz, Wojciech M. Wysocki</i>	995
5.	Ultrasonografia endoskopowa (endosonografia) <i>Marcin Polkowski</i>	946	6.2.	Chłoniaki żołądka <i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz</i> '.....	999
6.	Badania morfologiczne materiału z biopsji endoskopowej przewodu pokarmowego <i>Andrzej Mróz</i>	950	6.3.	Nowotwory podścieliskowe żołądka <i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1001
6.1.	Pobieranie materiału.....	950	6.4.	Nowotwory neuroendokrynne żołądka <i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1001
6.2.	Patomorfologia zmian nienowotworowych materiałów tkankowych pobieranych w trakcie badań endoskopowych....	951	6.5.	Polipy żołądka <i>Ewa Wrońska</i>	1002
6.3.	Patomorfologia zmian rozrostowych i nowotworowych.....	952	6.6.	Nowotwory dwunastnicy <i>Wojciech M. Wysocki, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1003
7.	Badania mikrobiologiczne <i>Elżbieta Rozynek</i>	953	7.	Choroba Ménériera <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1003
C.	Choroby przełyku	956	8.	Zmiany naczyniowe żołądka <i>Ewa Wrońska</i>	1004
1.	Fizjologia <i>Marek Pazurek, Ewa Malecka-Panas</i>	956	8.1.	Żołądek arbuzywaty.....	1004
2.	Zaburzenia motoryki przełyku <i>Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Malecka-Panas</i>	956	8.2.	Zmiana Dieulafoya.....	1005
2.1.	Achalazja.....	957	9.	Gastropareza <i>Michał Wiszniewski</i>	1006
2.2.	Rozłany skurcz przełyku.....	959	10.	Bezoary <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1007
2.3.	Bolesne skurcze przełyku.....	959	11.	Wady rozwojowe <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1008
3.	Choroba refluksowa przełyku <i>Renata Talar-Wojnarowska, Anita Gąsiorowska, Ewa Malecka-Panas</i>	960	12.	Uchylki dwunastnicy <i>Michał Wiszniewski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	1008
3.1.	Przełyk Barretta.....	964	E.	Choroby jelita cienkiego	1009
4.	Eozynofilowe zapalenie przełyku <i>Andrea Horvath, Zbigniew Bartuzi</i>	964	1.	Fizjologia <i>Hanna Szajewska</i>	1009
5.	Nowotwory przełyku <i>Anna Mokrowiecka, Ewa Malecka-Panas</i>	967	2.	Zaburzenia trawienia i wchłaniania.....	1010
5.1.	Rak przełyku.....	967	2.1.	Celiakia <i>Hanna Szajewska</i>	1010
6.	Uchylki przełyku <i>Ewa Malecka-Panas</i>	969	2.2.	Zespół krótkiego jelita <i>Stanisław Klęk, Marek Pertkiewicz</i> '.....	1016
7.	Oparzenia przełyku <i>Ewa Malecka-Panas, Renata Talar-Wojnarowska</i>	970	2.3.	Zespół rozrostu bakteryjnego <i>Hanna Szajewska</i>	1018
8.	Wady wrodzone przełyku <i>Marek Pazurek, Ewa Malecka-Panas</i>	971	2.4.	Enteropatia z utratą białka <i>Jerzy Socha</i>	1020
8.1.	Przetoki oskrzelowo-przełykowe i zarośnięcie przełyku.....	971	2.5.	Choroba Whipple'a <i>Witold Bartnik</i> '.....	1021
8.2.	Wrodzone zwężenie przełyku.....	972	3.	Nowotwory jelita cienkiego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1022
8.3.	Wrodzone zdwojenia przełyku.....	972	4.	Uchylki jelita cienkiego <i>Hanna Szajewska</i>	1024
8.4.	Pierścienie przełyku.....	972	4.1.	Uchylki nabyte.....	1024
8.5.	Przepuklina rozworu przełykowego.....	972	4.2.	Uchylek Meckla.....	1024
9.	Choroby przełyku wywołane przez drobnoustroje <i>Anna Mokrowiecka, Ewa Malecka-Panas</i>	973	5.	Zmiany naczyniowe jelita cienkiego <i>Ewa Wrońska</i>	1025
9.1.	Grzybica przełyku.....	973	5.1.	Angiodysplazja.....	1025
9.2.	Zapalenie przełyku wywołane przez wirus opryszczki zwykłej....	974	5.2.	Choroba Rendu, Oslera i Webera.....	1025
9.3.	Cytomegalowirusowe zapalenie przełyku.....	975	5.3.	Zespół Beana.....	1026
9.4.	Inne wirusowe zapalenia przełyku.....	975	6.	Wady wrodzone jelita cienkiego <i>Hanna Szajewska</i>	1026
9.5.	Bakteryjne zapalenie przełyku.....	975	6.1.	Zdwojenie jelita cienkiego.....	1026
9.6.	Gruźlica przełyku.....	975	6.2.	Malrotacja jelit z wtórnym skrętem jelit.....	1026
10.	Choroby czynnościowe przełyku <i>Anita Gąsiorowska</i>	976	F.	Choroby jelita grubego	1027
D.	Choroby żołądka i dwunastnicy	978	1.	Fizjologia <i>Witold Bartnik</i> '.....	1027
1.	Fizjologia <i>Tomasz Brzozowski</i>	978	2.	Zespół jelita drażliwego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1028
2.	Dyspepsja <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	980	3.	Choroba Hirschsprunga <i>Witold Bartnik</i> '.....	1030
3.	Zapalenia błony śluzowej żołądka lub dwunastnicy i gastropatie <i>Andrzej Dąbrowski, Krzysztof Marlicz</i> '.....	983	4.	Uchylki jelita grubego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1032
3.1.	Ostra gastropatia krwotoczna (nadżerkowa).....	984	5.	Wrzodzące zapalenie jelita grubego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1033
			6.	Choroba Leśniowskiego i Crohna <i>Witold Bartnik</i> '.....	1040
			7.	Mikroskopowe zapalenia jelita grubego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1046
			8.	Niedokrwiennie zapalenie jelita grubego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1047
			9.	Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego <i>Witold Bartnik, Jan Cieckiewicz</i>	1048
			10.	Polipy i nowotwory jelita grubego <i>Witold Bartnik</i> '.....	1049
			10.1.	Polipy gruczolakowe.....	1050
			10.1.1.	Polipy ząbkowane.....	1051
			10.2.	Inne polipy.....	1052

10.3.	Nowotwory uwarunkowane genetycznie.....	1052	3.3.	Przewlekłe zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	1123
10.3.1.	Zespoły polipowatości rodzinnej.....	1052	3.4.	Kamica przewodowa.....	1124
10.3.2.	Zespół Lynch.....	1052	3.5.	Ostre zapalenie dróg żółciowych.....	1126
10.4.	Rak jelita grubego.....	1053	4.	Pierwotne stwardniające zapalenie dróg żółciowych <i>Piotr Milkiewicz</i>	1127
11.	Zespół wrzodu samotnego odbytnicy <i>Władysław Januszewicz</i>	1056	5.	Torbiele dróg żółciowych <i>Ewa Malecka-Panas</i>	1130
12.	Choroby odbytu.....	1057	6.	Nowotwory pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych <i>Piotr Daniel, Ewa Malecka-Panas</i>	1131
12.1.	Ropnie <i>Witold Bartnik</i>	1058	6.1.	Rak dróg żółciowych.....	1131
12.2.	Przetoki <i>Witold Bartnik</i>	1058	6.2.	Rak pęcherzyka żółciowego.....	1134
12.3.	Guzki krwawnicze <i>Witold Bartnik</i>	1058	6.3.	Rak okolicy głowy trzustki (tzw. rak brodawki Vater).....	1135
12.4.	Szczelina odbytu <i>Witold Bartnik</i>	1059	J.	Choroby wątroby	1137
12.5.	Rak odbytu <i>Witold Bartnik, Wojciech M. Wysocki</i>	1059	1.	Fizjologia <i>Jacek Juszczyk</i>	1137
13.	Zaparcie idiopatyczne <i>Witold Bartnik</i>	1060	2.	Badanie morfologiczne.....	1140
G.	Choroby infekcyjne i pasożytnicze przewodu pokarmowego	1063	2.1.	Biopsja wątroby <i>Jacek Juszczyk</i>	1140
1.	Ostra biegunka infekcyjna <i>Tomasz Mach</i>	1063	2.1.1.	Biopsja przezskórna.....	1140
1.1.	Biegunka podróżnych.....	1069	2.1.2.	Biopsja przeżylna.....	1141
1.2.	Biegunka szpitalna.....	1070	2.1.3.	Biopsja laparoskopowa lub otwarta.....	1142
1.3.	Biegunka związana z antybiotykoterapią.....	1070	2.2.	Ocena histologiczna <i>Bożena Walewska-Zielecka</i>	1142
1.4.	Zatrucie pokarmowe.....	1071	2.3.	Alternatywne metody oceny zaawansowania włóknienia wątroby <i>Jacek Juszczyk</i>	1144
2.	Zakażenie <i>Clostridioides (Clostridium) difficile</i> i rzekomobloniaste zapalenie jelit <i>Witold Bartnik, Małgorzata Szczepanek, Weronika Rymer</i>	1072	3.	Ostre wirusowe zapalenie wątroby (WZW) <i>Jacek Juszczyk</i>	1144
3.	Zakażenia przewodu pokarmowego u osób z niedoborem odporności <i>Tomasz Mach</i>	1075	3.1.	Ostre WZW typu A.....	1145
4.	Choroby pasożytnicze przewodu pokarmowego.....	1077	3.2.	Ostre WZW typu B i D.....	1147
4.1.	Pełzakowica <i>Tomasz Mach</i>	1077	3.2.1.	WZW typu D.....	1151
4.2.	Giardioza <i>Tomasz Mach</i>	1080	3.3.	Ostre WZW typu C.....	1151
4.3.	Blastocystoza <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1082	3.4.	Ostre WZW typu E.....	1153
4.4.	Balantidioza <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1082	3.5.	Zapalenia wątroby wywołane zakażeniami wirusami wtórnie hepatotropowymi.....	1154
4.5.	Owsica <i>Tomasz Mach</i>	1083	4.	Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B <i>Jacek Juszczyk, Bożena Walewska-Zielecka</i>	1156
4.6.	Glistnica <i>Tomasz Mach</i>	1084	5.	Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C <i>Jacek Juszczyk, Bożena Walewska-Zielecka</i>	1162
4.7.	Tęgorzyca <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1084	6.	Polekowe uszkodzenia wątroby <i>Anna Boroń-Kaczmarska</i>	1166
4.8.	Węgorzyca (stronyliodoza) <i>Małgorzata Paul</i>	1084	7.	Autoimmunologiczne zapalenie wątroby <i>Marta Wawrzynowicz-Syczevska</i>	1169
4.9.	Trichurioza (włosogłówczyca) <i>Jerzy Stefaniak, Matylda Kludkowska</i>	1084	8.	Pierwotne zapalenie dróg żółciowych <i>Piotr Milkiewicz</i>	1173
4.10.	Anisakioza <i>Agnieszka Wrocławska</i>	1084	9.	Hiperbilirubinemia wrodzona <i>Tomasz Mach</i>	1176
4.11.	Fascjoloza <i>Małgorzata Paul</i>	1084	9.1.	Zespół Gilberta.....	1176
4.12.	Tasiemczyca <i>Tomasz Mach</i>	1086	9.2.	Rzadkie wrodzone hiperbilirubinemie.....	1178
H.	Choroby trzustki <i>Andrzej Dąbrowski, Grażyna Jurkowska, Urszula Wereszczyńska-Sięmiątkowska</i>	1088	10.	Metaboliczne choroby wątroby.....	1178
1.	Fizjologia.....	1088	10.1.	Porfirie <i>Grażyna Biesiada</i>	1178
2.	Ostre zapalenie trzustki.....	1089	10.1.1.	Ostra porfiria przerywana.....	1179
3.	Przewlekłe zapalenie trzustki.....	1100	10.1.2.	Porfiria mieszana.....	1180
3.1.	Autoimmunologiczne zapalenie trzustki.....	1105	10.1.3.	Porfiria skórna późna.....	1181
4.	Torbiele trzustki.....	1107	10.2.	Choroba Wilsona <i>Tomasz Mach</i>	1181
5.	Nowotwory trzustki.....	1109	11.	Hemochromatoza <i>Tomasz Mach</i>	1185
5.1.	Rak trzustki.....	1109	11.1.	Hemochromatoza pierwotna.....	1185
5.2.	Nowotwory torbielowate.....	1114	11.2.	Syderozy wtórne i postaci mieszane.....	1189
6.	Wrodzone choroby trzustki.....	1116	12.	Alkoholowa choroba wątroby <i>Tomasz Mach</i>	1189
6.1.	Dziedziczne zapalenie trzustki.....	1116	12.1.	Alkoholowe stłuszczenie wątroby.....	1190
6.2.	Wady wrodzone trzustki.....	1116	12.2.	Alkoholowe zapalenie wątroby.....	1191
12.3.	Alkoholowa marskość wątroby.....	1193	12.3.	Alkoholowa marskość wątroby.....	1193
I.	Choroby pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych	1117	13.	Niealkoholowa stłuszczeniowa choroba wątroby <i>Tomasz Mach</i>	1193
1.	Fizjologia <i>Piotr Daniel, Ewa Malecka-Panas</i>	1117	14.	Marskość wątroby <i>Marta Wawrzynowicz-Syczevska</i>	1197
2.	Zaburzenia czynnościowe pęcherzyka żółciowego i zwieracza Oddiego <i>Ewa Malecka-Panas</i>	1118	15.	Ostra niewydolność wątroby <i>Anna Boroń-Kaczmarska</i>	1210
3.	Kamica żółciowa i zapalenie dróg żółciowych <i>Anita Gąsiorowska, Ewa Malecka-Panas</i>	1119	16.	Choroby naczyniowe wątroby.....	1214
3.1.	Kamica pęcherzyka żółciowego.....	1119	16.1.	Zakrzepica żyły wrotnej <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1214
3.2.	Ostre zapalenie pęcherzyka żółciowego.....	1122	16.2.	Zakrzepica żył wątrobowych <i>Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski</i>	1216

16.3.	Idiopatyczne niemarskie nadciśnienie wrotne	Marek Hartleb	1218
17.	Guzy wątroby	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	1219
17.1.	Naczyniak krwionośny wątroby		1220
17.2.	Ogniskowy rozrost guzkowy		1221
17.3.	Guczołak wątrobowokomórkowy		1222
17.4.	Rak wątrobowokomórkowy		1223
17.5.	Nowotwory wtórne		1226
17.6.	Torbiele wątroby		1229
18.	Przeszczepianie wątroby	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	1231
K.	Niedrożność jelit	Jan Ciećkiewicz	1234
1.	Niedrożność porażenna jelit		1234
2.	Niedrożność mechaniczna jelit		1236
L.	Krwawienie do przewodu pokarmowego		1238
1.	Ogólne zasady postępowania	Jan Ciećkiewicz	1238
2.	Krwawienie z wrzodu	Witold Bartnik	1239
3.	Krwawienie z żyłaków przełyku lub żołądka	Marek Krawczyk, Waldemar Patkowski	1241
4.	Krwawienie z dolnego odcinka przewodu pokarmowego	Michał Wiszniewski	1246
Ł.	Ciało obce w przewodzie pokarmowym	Władysław Januszewicz	1248
M.	Nadwrażliwość pokarmowa		1250
1.	Nadwrażliwość pokarmowa – informacje ogólne	Zbigniew Bartuzi, Andrea Horvath	1250
2.	Alergia na pszenicę	Hanna Szajewska, Andrea Horvath	1255
3.	Nieceliakalna nadwrażliwość na gluten/pszenicę	Hanna Szajewska, Andrea Horvath	1256
4.	Nadwrażliwość na aminy biogenne	Jerzy Kruszewski	1256
IV	Choroby układu wewnątrzwydzielniczego		
A.	Choroby podwzgórza i przysadki		1259
1.	Fizjologia	Jolanta Kunert-Radek	1259
2.	Badania diagnostyczne	Jolanta Kunert-Radek	1262
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe		1262
2.2.	Badania laboratoryjne		1263
2.2.1.	Hormony przedniego płata przysadki		1263
2.2.2.	Hormony tylnego płata przysadki		1263
2.3.	Badania obrazowe		1263
2.3.1.	Radiogramy		1263
2.3.2.	Tomografia komputerowa		1264
2.3.3.	Rezonans magnetyczny		1264
2.3.4.	Scyntygrafia receptorowa		1265
2.4.	Badanie okulistyczne		1266
2.5.	Badania morfologiczne		1266
3.	Choroby podwzgórza, tylnego płata przysadki i szyszynki	Jolanta Kunert-Radek	1266
3.1.	Choroby podwzgórza		1266
3.1.1.	Guzy okolicy podwzgórzowo-przysadkowej		1266
3.1.2.	Urazy głowy		1268
3.1.3.	Jatrogenne uszkodzenia podwzgórza		1268
3.1.4.	Zapalenia		1268
3.1.5.	Zaburzenia dziedziczne		1268
3.1.6.	Zaburzenia naczyniowe		1268
3.2.	Zaburzenia czynności przedniego płata przysadki pochodzenia podwzgórzowego		1269
3.3.	Choroby podwzgórza i tylnego płata przysadki		1269
3.3.1.	Moczówka prosta		1269
3.3.2.	Zespół nieadekwatnego wydzielania wazopresyny (zespół Schwartz'a i Barttera)		1270
3.4.	Zespół pustego siodła		1271
3.5.	Guzy szyszynki		1272
4.	Niedoczynność przysadki	Wojciech Zgliczyński	1273
4.1.	Nowotwory prowadzące do niedoczynności przysadki		1276
4.2.	Pourazowe i jatrogenne uszkodzenie przysadki		1276
4.3.	Naczyniopochodne uszkodzenie przysadki		1276
4.3.1.	Poporodowa martwica przysadki (zespół Sheehana)		1277
4.3.2.	Udar krwotoczny przysadki		1277
4.4.	Choroby naciekowo-zapalne przysadki		1277
4.5.	Wrodzone zaburzenia rozwojowe		1277
4.6.	Izolowane niedobory hormonów przysadki		1278
5.	Guzy przysadki	Wojciech Zgliczyński	1278
5.1.	Guz prolaktynowy		1280
5.2.	Guzy wydzielające hormon wzrostu (akromegalia)		1283
5.3.	Guzy wydzielające ACTH		1287
5.3.1.	Choroba Cushinga		1287
5.3.2.	Zespół Nelsona		1288
5.3.3.	Zespół ektopowego wydzielania ACTH		1289
5.4.	Guzy wydzielające hormony glikoproteinowe		1289
5.4.1.	Guz gonadotropinowy		1290
5.4.2.	Guz tyreotropinowy		1290
5.5.	Nieczynny guz przysadki		1291
5.6.	Przypadkowo wykryty guz przysadki		1291
B.	Choroby tarczycy		1292
1.	Fizjologia	Barbara Jarzab, Andrzej Lewiński, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	1292
2.	Badania diagnostyczne		1293
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	1293
2.2.	Badania laboratoryjne	Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	1294
2.2.1.	Hormony		1294
2.2.2.	Tyreoglobulina		1297
2.2.3.	Przeciwciała przeciwciężkowce		1297
2.2.4.	Wydalanie jodu z moczem (joduria)		1298
2.3.	Badania obrazowe	Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	1298
2.3.1.	RTG, TK, MR		1298
2.3.2.	Ultrasonografia		1299
2.3.3.	Scyntygrafia		1301
2.4.	Badania morfologiczne	Andrzej Lewiński	1302
2.4.1.	Badanie cytologiczne		1302
2.4.2.	Badanie histologiczne		1304
2.4.3.	Badanie śródoperacyjne tarczycy		1305
3.	Nadczynność tarczycy	Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska	1305
3.1.	Choroba Gravesa i Basedowa		1314
3.2.	Orbitopatia tarczycowa		1319
3.3.	Wole guzkowe toksyczne		1321
3.4.	Guzeł autonomiczny pojedynczy		1322
3.5.	Inne przyczyny nadczynności tarczycy		1323
3.6.	Subkliniczna nadczynność tarczycy		1324
3.7.	Nadczynność tarczycy podczas ciąży		1325
3.8.	Przełom tarczycowy		1326
4.	Niedoczynność tarczycy	Andrzej Lewiński	1327
5.	Zapalenia tarczycy	Andrzej Lewiński	1334
5.1.	Przewlekłe zapalenie tarczycy		1335
5.1.1.	Przewlekłe autoimmunologiczne zapalenie tarczycy (choroba Hashimoto)		1335
5.1.2.	Niebolesne (ciche) zapalenie tarczycy i poporodowe zapalenie tarczycy		1336

5.1.3.	Choroba Riedla.....	1336
5.1.4.	Przewlekłe zapalenia tarczycy indukowane lekami.....	1337
5.1.5.	Wole amyloidowe.....	1337
5.1.6.	Torbiel białkowcowa.....	1337
5.2.	Podostre zapalenie tarczycy (choroba de Quervaina).....	1337
5.3.	Ostre zapalenia tarczycy.....	1339
5.3.1.	Ostre bakteryjne zapalenie tarczycy.....	1339
5.3.2.	Ostre niebakteryjne zapalenia tarczycy.....	1339
6.	Zaburzenia z niedoboru jodu <i>Andrzej Lewiński</i>	1339
7.	Choroby przebiegające z eutyreozą <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1340
7.1.	Wole mięszone nietoksyczne.....	1340
7.2.	Wole guzkowe nietoksyczne.....	1341
7.3.	Przypadkowo wykryte guzki tarczycy.....	1344
8.	Rak tarczycy <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1344
8.1.	Mikrorak tarczycy.....	1346
8.2.	Rak brodawkowy i rak pęcherzykowy.....	1347
8.3.	Rak rdzeniasty.....	1349
8.4.	Rak niezróżnicowany (anaplastyczny).....	1349
9.	Leczenie operacyjne chorób tarczycy <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1349
9.1.	Powikłania pooperacyjne.....	1350
10.	Zespół oporności na hormony tarczycy <i>Andrzej Lewiński</i>	1350
11.	Zespół zaburzeń pozatarczycowych przebiegających z eutyreozą <i>Andrzej Lewiński</i>	1352
C.	Choroby przytarczyc <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1354
1.	Fizjologia.....	1354
2.	Badania diagnostyczne.....	1355
2.1.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1355
2.2.	Badania laboratoryjne.....	1355
2.2.1.	Parathormon.....	1355
2.2.2.	Wapń całkowity i zjonizowany.....	1356
2.2.3.	Fosforany nieorganiczne.....	1356
2.2.4.	Wchłanianie zwrotne fosforanów przez cewki nerkowe.....	1357
2.2.5.	Witamina D i jej aktywne metabolity.....	1357
2.2.6.	Wydalanie cAMP z moczem w warunkach podstawowych oraz po podaniu egzogennego PTH (test Ellswortha i Howarda).....	1357
2.2.7.	Peptyd podobny do parathormonu (PTHrP).....	1357
2.2.8.	Markery obrotu kostnego (osteogenezy i osteolizy).....	1358
2.3.	Badania obrazowe.....	1358
3.	Nadczynność przytarczyc.....	1359
3.1.	Pierwotna nadczynność przytarczyc.....	1359
3.2.	Wtórna nadczynność przytarczyc.....	1362
3.3.	Trzeciorzędowa nadczynność przytarczyc.....	1363
4.	Niedoczynność przytarczyc.....	1364
4.1.	Pierwotna niedoczynność przytarczyc.....	1364
4.2.	Wtórna niedoczynność przytarczyc.....	1366
4.3.	Rzekoma niedoczynność przytarczyc.....	1366
D.	Choroby kory nadnerczy	1368
1.	Fizjologia.....	1368
1.1.	Glikokortykosteroidy <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1368
1.2.	Mineralokortykosteroidy <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1370
1.3.	Androgeny nadnerczowe <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1370
2.	Badania diagnostyczne.....	1371
2.1.	Badania laboratoryjne.....	1371
2.1.1.	Kortyzol <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1371
2.1.2.	ACTH <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1371
2.1.3.	Test pobudzania wydzielania kortyzolu syntetyczną kortykotropiną <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1372
2.1.4.	Test pobudzania wydzielania ACTH i kortyzolu za pomocą CRH (test stymulacyjny z CRH) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1372
2.1.5.	Testy hamowania deksametazonem <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1372
2.1.6.	Badania hormonalne układu renina–angiotensyna–aldosteron <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1373
2.1.7.	Androgeny nadnerczowe <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1373
2.2.	Badania obrazowe <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1374
2.2.1.	Tomografia komputerowa.....	1374
2.2.2.	Rezonans magnetyczny.....	1375
2.2.3.	Ultrasonografia.....	1375
2.2.4.	Pozytonowa tomografia emisyjna (PET).....	1376
2.2.5.	Scyntygrafia.....	1376
3.	Niedoczynność kory nadnerczy <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1376
3.1.	Przewlekła niedoczynność kory nadnerczy.....	1376
3.1.1.	Pierwotna niedoczynność kory nadnerczy (choroba Addisona).....	1376
3.1.2.	Wtórna niedoczynność kory nadnerczy.....	1380
3.2.	Ostra niewydolność kory nadnerczy (przełom nadnerczowy).....	1381
4.	Choroby przebiegające z nadmiarem glikokortykosteroidów (zespół Cushinga) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1382
4.1.	Zespół Cushinga wywołany autonomicznym guzem albo guzami kory nadnerczy.....	1385
4.2.	Hiperkortyzolemia subkliniczna wywołana autonomicznym guzem albo guzami kory nadnerczy.....	1386
4.3.	Zespół Cushinga wywołany rozrostem guzkowym nadnerczy.....	1387
4.3.1.	Rozrost makroguzkowy nadnerczy.....	1387
4.3.2.	Rozrost mikroguzkowy nadnerczy – pierwotny pigmentowany drobnoguzkowy rozrost (dysplazja) kory nadnerczy.....	1387
4.4.	Inne stany z nadmiarem glikokortykosteroidów.....	1388
4.4.1.	Zespoły dziedziczne.....	1388
4.4.2.	Zespoły czynnościowe.....	1388
5.	Choroby przebiegające z zaburzeniami wydzielania mineralokortykosteroidów <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1388
5.1.	Nadciśnienie tętnicze zależne od nadmiaru mineralokortykosteroidów.....	1388
5.1.1.	Hiperaldosteronizm pierwotny.....	1388
5.1.2.	Zespoły nadmiaru deoksykortykosteronu (DOC).....	1392
5.1.3.	Pozorny nadmiar mineralokortykosteroidów (<i>apparent mineralocorticoid excess</i> – AME).....	1392
5.2.	Hiperaldosteronizm wtórny.....	1392
5.3.	Hipoaldosteronizm.....	1393
6.	Zespoły nadmiaru androgenów <i>Jadwiga Słowińska-Szrednicka</i>	1393
6.1.	Hirsutyzm i wrylizacja.....	1393
6.2.	Guzy nadnerczy wydzielające androgeny.....	1395
6.3.	Wrodzony przerost nadnerczy z niedoboru 21-hydroksylazy... 1395	
6.4.	Wrodzony przerost nadnerczy z niedoboru 11β-hydroksylazy... 1397	
7.	Przypadkowo wykryty guz nadnercza (incydentaloma) <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1398
8.	Rak nadnercza <i>Tomasz Bednarczuk, Anna A. Kasperlik-Zaluska</i>	1401
E.	Guzy wydzielające katecholaminy <i>Włodzimierz Januszewicz, Andrzej Januszewicz, Aleksander Prejbisz</i>	1404
1.	Fizjologia.....	1404
2.	Badania diagnostyczne.....	1404
2.1.	Badania laboratoryjne.....	1404
2.1.1.	Katecholaminy i ich metabolity.....	1404
2.1.2.	Próba czynnościowa.....	1404
2.2.	Badania obrazowe.....	1404
3.	Guz chromochłonny i przyzwojaki.....	1406
4.	Złośliwy guz chromochłonny.....	1409

F. Choroby jajników <i>Piotr Skalba</i>	1410
1. Fizjologia	1410
2. Badania diagnostyczne	1413
2.1. Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1413
2.2. Badania laboratoryjne.....	1413
2.2.1. Podstawowe oznaczenia stężeń hormonów w surowicy	1413
2.2.2. Próby czynnościowe.....	1414
2.3. Badania obrazowe	1414
3. Zaburzenia miesiączkowania	1414
3.1. Pierwotny i wtórny brak miesiączki.....	1414
3.2. Pierwotna i wtórna niewydolność jajników	1415
3.2.1. Pierwotna niewydolność jajników.....	1415
3.2.2. Wtórna niewydolność jajników	1416
3.3. Inne zaburzenia miesiączkowania	1418
3.3.1. Bolesne miesiączkowanie.....	1418
3.3.2. Zespół napięcia przedmiesiączkowego.....	1418
4. Zespół policystycznych jajników.....	1419
5. Guzy jajnika.....	1422
6. Zaburzenia okresu okołomenopauzalnego i pomenopauzalnego	1423
6.1. Zaburzenia okresu okołomenopauzalnego	1423
6.2. Zaburzenia okresu pomenopauzalnego.....	1424
6.3. Zasady leczenia objawowego w okresie okołomenopauzalnym i pomenopauzalnym	1424
G. Choroby jąder <i>Krzysztof Kula, Jolanta Słowikowska-Hilczner</i>	1426
1. Fizjologia	1426
2. Badania diagnostyczne	1426
2.1. Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1426
2.2. Badania laboratoryjne.....	1427
2.2.1. Badania hormonalne.....	1427
2.2.2. Badanie nasienia	1427
2.2.3. Badania genetyczne.....	1428
2.2.4. Markery nowotworów z komórek płciowych.....	1428
2.2.5. Inne badania laboratoryjne	1428
2.3. Badania obrazowe	1428
2.4. Badanie histologiczne	1428
3. Zaburzenia czynności jąder	1428
3.1. Wnętrostwo	1429
3.2. Pierwotna niewydolność hormonalna jąder.....	1430
3.3. Uszkodzenie kanalików jądra.....	1431
3.4. Wtórna niewydolność hormonalna jąder.....	1432
4. Nowotwory jądra.....	1433
4.1. Inwazyjne nowotwory z komórek płciowych.....	1433
4.2. Inne nowotwory jądra.....	1434
5. Ginekomastia	1434
H. Zaburzenia determinacji i różnicowania płci <i>Krzysztof Kula, Jolanta Słowikowska-Hilczner</i>	1436
1. Fizjologia	1436
2. Badania diagnostyczne	1436
2.1. Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1436
2.2. Badania laboratoryjne.....	1436
2.3. Badania obrazowe	1436
2.4. Badanie histologiczne	1436
3. Zaburzenia różnicowania płci gonadalnej i somatycznej.....	1436
3.1. Zaburzenie rozwoju płciowego jajnikowo-jądrowe lub z zaburzeniem chromosomów płciowych (poprzednio obojnactwo prawdziwe lub hermafrodytyzm prawdziwy).....	1436
3.2. Zaburzenie rozwoju płciowego z prawidłowym lub zaburzoną kariotypem (poprzednio obojnactwo rzekome).....	1436
3.2.1. Zaburzenie rozwoju płciowego 46,XY lub 45,X/46,XY (poprzednio obojnactwo rzekome męskie)	1436
3.2.2. Zaburzenie rozwoju płciowego 46,XX (poprzednio obojnactwo rzekome żeńskie).....	1436
4. Zaburzenia identyfikacji płciowej (dysforia płciowa)	1436
I. Zaburzenia wzrastania i dojrzewania płciowego <i>Ewa Malecka-Tendera</i>	1436
1. Fizjologia	1436
2. Badania diagnostyczne	1436
2.1. Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1436
2.2. Badania laboratoryjne.....	1436
2.3. Badania obrazowe	1436
3. Zaburzenia wzrastania	1436
3.1. Somatotropinowa niedoczynność przysadki	1436
3.2. Nadmierny wzrost.....	1436
4. Zaburzenia dojrzewania płciowego.....	1436
4.1. Przedwczesne dojrzewanie płciowe	1436
4.2. Opóźnione dojrzewanie płciowe	1436
J. Choroby rozproszonego układu wewnątrzwydzielniczego	1436
1. Fizjologia <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1436
2. Badania diagnostyczne <i>Daria Handkiewicz-Junak</i>	1436
2.1. Objawy podmiotowe i przedmiotowe.....	1436
2.2. Badania laboratoryjne.....	1437
2.2.1. Markery swoiste	1437
2.2.2. Markery nieswoiste.....	1438
2.2.3. Próby czynnościowe.....	1438
2.3. Badania obrazowe	1439
2.3.1. USG, TK, MR.....	1439
2.3.2. Scyntygrafia i PET	1439
2.4. Badania morfologiczne	1440
3. Nowotwory neuroendokrynne <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska, Daria Handkiewicz-Junak</i>	1440
3.1. Nowotwory neuroendokrynne w stopniu zróżnicowania G1 i G2.....	1441
3.1.1. Guz insulinowy	1443
3.1.2. Guz gastrynowy.....	1444
3.1.3. Guz glukagonowy	1444
3.1.4. Guz wydzielający VIP (zespół Venera i Morrisona)	1444
3.1.5. Guz somatostatynowy.....	1445
3.1.6. Nowotwory neuroendokrynne trzustki nieczynne hormonalnie.....	1445
3.1.7. NEN rozwijające się w przewodzie pokarmowym	1445
3.2. Raki neuroendokrynne w stopniu zróżnicowania G3 (nisko zróżnicowane).....	1448
K. Zespoły wielogruzołowe	1449
1. Poliendokrynopatie uwarunkowane autoimmunologicznie <i>Andrzej Lewiński</i>	1449
1.1. Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruzołowej typu 1	1449
1.2. Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruzołowej typu 2	1450
1.3. Autoimmunologiczny zespół niedoczynności wielogruzołowej typu 3	1452
2. Zespoły mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego <i>Barbara Jarzab, Ewa Placzkiewicz-Jankowska</i>	1452
2.1. Zespół mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego typu 1	1452
2.2. Zespół mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego typu 2	1454
2.3. Inne zespoły mnogich nowotworów układu wydzielania wewnętrznego.....	1456

L. Cukrzyca <i>Jacek Sieradzki</i>	1457	4.	Badania obrazowe	<i>Jerzy Walecki, Ewa Gorczyca-Wiśniewska</i>	1520
1. Fizjologia.....	1457	4.1.	Radiogram przeglądowy jamy brzusznej.....		1520
2. Badania diagnostyczne.....	1458	4.2.	Ultrasonografia.....		1521
2.1. Glikemia.....	1458	4.3.	Urografia klasyczna (rentgenowska).....		1523
2.2. Hemoglobina glikowana (HbA1c).....	1459	4.4.	Uretrografia i cystografia.....		1525
2.3. Fruktozamina.....	1460	4.5.	Pielografia.....		1525
2.4. Glukozeria.....	1460	4.6.	Tomografia komputerowa.....		1525
2.5. Ciąta ketonowe w moczu i we krwi.....	1460	4.7.	Badania radioizotopowe.....		1527
2.6. Insulina.....	1461	4.8.	Rezonans magnetyczny.....		1527
2.7. Peptyd C.....	1461	5.	Badania morfologiczne.....		1528
2.8. Przeciwciała przeciwwypowe.....	1461	5.1.	Biopsja nerki	<i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1528
2.9. Próby czynnościowe.....	1462	5.2.	Ocena histologiczna	<i>Malgorzata Wągrowa-Danilewicz</i>	1530
2.9.1. Doustny test tolerancji glukozy.....	1462	6.	Badania mikrobiologiczne	<i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1531
2.9.2. Test dożylnego obciążenia glukozą.....	1462	C. Ostre uszkodzenie nerek			
2.9.3. Ocena wrażliwości na insulinę.....	1462	<i>Michał Myśliwiec, Robert Drabczyk</i>			1532
3. Cukrzyca.....	1463	D. Przewlekła choroba nerek	<i>Michał Myśliwiec</i>		1541
4. Cukrzyca a ciąża.....	1488	E. Choroby kłębuszków nerkowych			1552
4.1. Cukrzyca przedciążowa.....	1488	1. Kłębuszkowe zapalenie nerek.....			1552
4.2. Cukrzyca rozpoznana podczas ciąży.....	1489	1.1. Klasyfikacja i ogólna charakterystyka kłębuszkowych zapaleń nerek	<i>Marian Klinger, Robert Drabczyk</i>		1552
5. Ostre powikłania cukrzycy.....	1491	1.2. Ostre kłębuszkowe zapalenie nerek (poinfekcyjne, rozplemowe śródwołniczkowe)	<i>Marian Klinger, Ilona Dziemiątko</i>		1554
5.1. Kwasica i śpiączka ketonowa.....	1491	1.3. Gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek (rozplemowe zewnątrzwołniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek).....			1555
5.2. Zespół hiperglikemiczno-hiperosmolalny.....	1493	1.3.1. Pierwotne gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Ilona Dziemiątko</i>		1556
5.3. Kwasica mleczanowa.....	1494	1.3.2. Wtórne gwałtownie postępujące kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Zbigniew Hruby, Marian Klinger</i>		1558
5.4. Hipoglikemia polekowa.....	1495	1.4. Mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek.....			1559
6. Przewlekłe powikłania cukrzycy.....	1496	1.4.1. Pierwotne mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Ilona Dziemiątko</i>		1559
6.1. Powikłania oczne.....	1496	1.4.2. Wtórne mezangialne kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Zbigniew Hruby</i>		1560
6.1.1. Retinopatia cukrzycowa.....	1496	1.5. Błoniastorozplemowe kłębuszkowe zapalenie nerek (mezangialno-wołniczkowe kłębuszkowe zapalenie nerek).....			1561
6.1.2. Inne powikłania oczne.....	1498	1.5.1. Pierwotne błoniastorozplemowe kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Ilona Dziemiątko</i>		1561
6.2. Nefropatia cukrzycowa.....	1498	1.5.2. Wtórne błoniastorozplemowe kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Zbigniew Hruby</i>		1562
6.3. Neuropatia cukrzycowa.....	1499	1.6. Submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek.....			1562
6.4. Zespół stopy cukrzycowej.....	1500	1.6.1. Pierwotne submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak</i>		1563
6.5. Powikłania makroangiopatyczne.....	1504	1.6.2. Wtórne submikroskopowe kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Zbigniew Hruby</i>		1564
6.6. Zmiany skórne.....	1505	1.7. Ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych.....			1564
6.7. Zmiany stawowe.....	1506	1.7.1. Pierwotne ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych	<i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak</i>		1565
6.8. Zmiany kostne.....	1506	1.7.2. Wtórne ogniskowe segmentowe stwardnienie kłębuszków nerkowych	<i>Zbigniew Hruby</i>		1566
6.9. Zaburzenia psychologiczne i psychiczne.....	1506	1.8. Błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek.....			1567
		1.8.1. Pierwotne błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak</i>		1567
		1.8.2. Wtórne błoniaste kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Zbigniew Hruby</i>		1569
		1.9. Włókienkowe i immunotaktoidalne kłębuszkowe zapalenie nerek	<i>Marian Klinger, Krzysztof Kazimierczak</i>		1569
		2. Glomerulopatie wtórne.....			1570
		2.1. Nefropatia toczniowa	<i>Zbigniew Hruby</i>		1570
		2.2. Nefropatia cukrzycowa	<i>Edward Franek, Franciszek Kokot</i>		1572

Choroby nerek i dróg moczowych

A. Fizjologia		
<i>Franciszek Kokot, Edward Franek, Malgorzata Wągrowa-Danilewicz</i>	1509	
B. Badania diagnostyczne	1511	
1. Objawy podmiotowe	<i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1511
1.1. Ból.....	1511	
1.2. Zaburzenia w oddawaniu moczu.....	1511	
2. Objawy przedmiotowe	<i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1512
2.1. Obrzęki.....	1512	
2.2. Krwimocz.....	1512	
2.3. Nadciśnienie tętnicze.....	1512	
3. Badania laboratoryjne	<i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	1512
3.1. Ocena czynności poszczególnych odcinków nefronu.....	1512	
3.2. Badanie ogólne moczu.....	1514	
3.2.1. Cechy fizyczne moczu.....	1514	
3.2.2. Cechy biochemiczne moczu.....	1514	
3.2.3. Cechy morfologiczne moczu.....	1517	
3.3. Badania krwi.....	1518	
3.3.1. Kreatynina.....	1519	
3.3.2. Cystatyna C.....	1519	
3.3.3. Mocznik.....	1519	
3.3.4. Kwas moczowy.....	1520	

2.3.	Amyloidoza (skrobiawica) nerek	Zbigniew Hruby	1576
2.4.	Choroba złożeń immunoglobulin monoklonalnych	Zbigniew Hruby	1576
2.5.	Glomerulopatia lipoproteinowa	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak	1577
2.6.	Nefropatie związane z zakażeniem HIV	Robert Drabczyk	1577
3.	Glomerulopatie wrodzone		1578
3.1.	Zespół Alporta	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak	1578
3.2.	Nefropatia cienkich błon podstawnych	Marian Klinger, Robert Drabczyk	1579
3.3.	Choroba Fabry'ego	Marian Klinger, Robert Drabczyk	1579
3.4.	Wrodzone zespoły nerczycowe	Marian Klinger, Krzysztof Kazimierzczak	1580
4.	Zespół nerczycowy	Marian Klinger, Sławomir C. Zmonarski	1580
F.	Śródmiażdżowe zapalenie nerek		
	Stanisław Czekalski, Krzysztof Pawlacyk, Robert Drabczyk		1584
1.	Ostre śródmiażdżowe (cewkowo-śródmiażdżowe) zapalenie nerek		1585
2.	Przewlekłe śródmiażdżowe (cewkowo-śródmiażdżowe) zapalenie nerek		1587
G.	Tubulopatie	Jan Zawadzki	1590
1.	Glukozuria nerkowa		1590
2.	Nerkowa kwasica cewkowa		1591
2.1.	Kwasica cewkowa bliższa		1591
2.2.	Kwasice cewkowe dalsze		1592
2.3.	Nerkowa kwasica cewkowa typu 4		1593
3.	Cystynuria		1594
4.	Rodzinna krzywica hipofosfatemiczna		1595
5.	Zespół Gitelmana		1596
6.	Zespół Barttera		1597
7.	Moczówka prosta nerkowa		1598
8.	Zespół Fanconiego		1599
H.	Kamica nerkowa	Władysław Sulowicz, Tomasz Stompór, Robert Drabczyk	1600
I.	Nefropatia zaporowa	Władysław Sulowicz, Maciej Drożdż...	1608
J.	Zakażenia układu moczowego	Jan Dulawa, Robert Drabczyk	1611
K.	Torbiele nerek	Michał Nowicki	1622
1.	Torbiele proste nerek		1622
2.	Nabyta torbielowatość nerek		1623
3.	Zwyrodnienie wielotorbielowate nerek		1623
4.	Nefronoftyza		1625
5.	Gąbczastość rdzenia nerek		1626
6.	Wielotorbielowata dysplazja nerek		1626
L.	Nowotwory układu moczowego	Andrzej Książek, Wojciech Żaluska	1627
1.	Guzy nerki		1627
1.1.	Rak nerkowokomórkowy		1627
1.2.	Rak miedniczki nerkowej i moczowodu		1630
2.	Rak pęcherza moczowego		1630
3.	Rak cewki moczowej		1631
M.	Wady wrodzone układu moczowego		1632
	Rafał Chrzan, Jacek A. Pietrzyk		1632
1.	Wady wrodzone nerek		1632
2.	Wady wrodzone dróg moczowych		1634
2.1.	Wady moczowodów		1635
2.2.	Wady pęcherza moczowego		1635
2.3.	Wady cewki moczowej		1635
2.4.	Odptyw pęcherzowo-moczowodowy		1636
N.	Układ krążenia w chorobach nerek		1638
1.	Choroby serca u osób z upośledzoną czynnością nerek	Jacek Imiela, Krzysztof J. Filipiak	1638
2.	Nadciśnienie tętnicze w chorobach nerek	Andrzej Więcek, Jerzy Chudek	1641
O.	Nerki a ciąża	Władysław Sulowicz, Tomasz Stompór	1645
1.	Fizjologia		1645
2.	Zakażenia układu moczowego podczas ciąży		1645
3.	Ostre uszkodzenie nerek związane z ciążą i porodem		1645
3.1.	Ostra martwica kory nerek		1646
4.	Ciąża u chorej z przewlekłą niewydolnością nerek		1646
4.1.	Ciąża w okresie przeddializacyjnym		1646
4.2.	Ciąża podczas leczenia dializami		1646
4.3.	Ciąża po przeszczepieniu nerki		1647
5.	Nadciśnienie tętnicze a ciąża		1647
5.1.	Stan przedrzucawkowy		1647
5.2.	Rzucawka		1649
P.	Leczenie nerkozastępcze		1650
1.	Hemodializoterapia	Bolesław Rutkowski	1650
2.	Dializa otrzewnowa	Zofia Wańkiewicz	1652
3.	Przeszczepianie nerki	Magdalena Durlik	1656
R.	Leczenie żywieniowe w chorobach nerek	Edward Franek, Michał Nowicki	1660
S.	Zasady stosowania leków u osób z chorobami nerek	Bolesław Rutkowski, Andrzej Chamienia, Bogdan Biedunkiewicz	1664
VI	Choroby układu krwiotwórczego		
A.	Fizjologia		1667
1.	Hematopoeza	Wiesław W. Jędrzejczak	1667
2.	Krzepnięcie krwi i fibrynoliza	Krzysztof Zawilska	1671
B.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	Andrzej Hellmann	1678
1.	Objawy podmiotowe		1678
2.	Objawy przedmiotowe		1678
2.1.	Powiększenie węzłów chłonnych		1678
2.2.	Powiększenie śledziona		1679
2.3.	Objawy przedmiotowe szkodliwych		1680
C.	Badania laboratoryjne i morfologiczne		1681
1.	Badanie morfologiczne krwi	Janusz Kabata, Andrzej Hellmann	1681
1.1.	Erytrocyty		1682
1.1.1.	Hemoglobina		1682
1.1.2.	Liczba erytrocytów i hematokryt		1682
1.1.3.	Wskaźniki erytrocytowe		1682
1.1.4.	Retikulocyty		1684
1.1.5.	Erytrogram		1684
1.2.	Leukocyty		1685
1.3.	Płytki krwi		1687
2.	Badania w niedokrwistościach	Maria Podolak-Dawidziak, Bogdan Solnica	1687
2.1.	Badania przemian hemoglobiny		1687
2.1.1.	Haptoglobina i hemopeksyna		1687
2.1.2.	Wolna hemoglobina		1687
2.1.3.	Methemoglobina		1688
2.1.4.	Hemosydera w moczu		1688
2.1.5.	Billirubina		1688
2.1.6.	Elektroforeza hemoglobiny		1688

2.2.	Ocena jakości erytrocytów	1688	7.	Badania immunofenotypu komórek hematopoezy	
2.2.1.	Oporność osmotyczna erytrocytów	1688		<i>Andrzej Hellmann, Krzysztof Lewandowski</i>	1713
2.2.2.	Badanie hemolizy w zakwaszonym glicerolu	1689	8.	Badania genetyczne	<i>Olga Haus</i> 1715
2.2.3.	Badanie kriohemolizy	1689	8.1.	Cytogenetyka klasyczna	1715
2.2.4.	Test wiązania 5'-maleimidu eozyny (test EMA)	1689	8.2.	Cytogenetyka molekularna	1716
2.2.5.	Enzymy wewnątrzkrwinkowe	1689	8.3.	Łańcuchowa reakcja polimerazy	1716
2.2.6.	Czas przeżycia erytrocytów	1689	8.4.	Inne metody badań genetycznych	1717
2.3.	Ocena gospodarki żelazowej	1689	8.5.	Zastosowanie badań genetycznych w chorobach układu krwiotwórczego	1717
2.3.1.	Żelazo w surowicy	1690	D.	Niedokrwistości	<i>Maria Podolak-Dawidziak</i> 1719
2.3.2.	Wysycenie transferyny żelazem	1690	1.	Niedokrwistość pokrwotoczna	1719
2.3.3.	Całkowita zdolność wiązania żelaza	1691	2.	Niedokrwistość z niedoboru żelaza	1720
2.3.4.	Rozpuszczalny receptor dla transferyny	1691	3.	Niedokrwistość syderoblastyczna	1723
2.3.5.	Ferrytyna	1691	4.	Niedokrwistość chorób przewlekłych	1724
2.3.6.	Hepcydyna-25	1692	5.	Niedokrwistość megaloblastyczna	1726
2.3.7.	Protoporfiryna cynkowa	1692	5.1.	Niedokrwistość z niedoboru witaminy B ₁₂	1726
2.3.8.	Próba doustnego obciążenia żelazem	1692	5.2.	Niedokrwistość z niedoboru kwasu foliowego	1729
2.4.	Inne czynniki wpływające na erytropoezę	1692	6.	Niedokrwistości hemolityczne	1730
2.4.1.	Erytropoetyna	1692	6.1.	Niedokrwistości hemolityczne wrodzone	1731
2.4.2.	Kwas foliowy	1693	6.1.1.	Sferocytoza wrodzona	1731
2.4.3.	Witamina B ₁₂	1693	6.1.2.	Niedobór dehydrogenazy glukozo-6-fosforanowej	1732
2.4.4.	Kwas metylomalonowy	1693	6.1.3.	Niedobór kinazy pirogronianowej	1733
2.5.	Przeciwciała przeciwko erytrocytom (test Coombsa)	1694	6.1.4.	Methemoglobinemia	1734
3.	Badania leukocytów	<i>Bogdan Solnica, Tomasz Sacha</i> 1694	6.1.5.	Talasemie (niedokrwistości tarczowatokrwińkowe)	1735
3.1.	Badania mobilizacji granulocytów	1694	6.1.6.	Niedokrwistość sierpowatokrwińkowa	1736
3.2.	Badania chemotaksji	1694	6.2.	Niedokrwistości hemolityczne nabyte	1737
3.3.	Badania fagocytozy	1694	6.2.1.	Niedokrwistość hemolityczna autoimmunologiczna	1737
3.4.	Aktywność fosfatazy zasadowej granulocytów	1695	6.2.2.	Niedokrwistość hemolityczna z aloimmunizacji	1740
3.5.	Aktywność mieloperoksydazy	1695	6.2.3.	Niedokrwistość hemolityczna mikroangiopatyczna	1740
3.6.	Aktywność esteraz leukocytów	1696	6.2.4.	Nocna napadowa hemoglobinuria	1740
3.7.	Zawartość ciał tłuszczowych barwionych sudańskim czarnym B w granulocytach	1696	7.	Niedokrwistość aplastyczna	1742
3.8.	Zawartość substancji PAS-dodatnich	1697	E.	Białaczki ostre	<i>Jerzy Hołowiecki</i> 1746
4.	Immunoglobuliny	<i>Krzysztof Giannopoulos, Anna Dmoszyńska</i> 1697	1.	Ostre białaczki szpikowe	1746
4.1.	Elektroforeza białek	1698	2.	Ostre białaczki/chłoniaki limfoblastyczne	1762
4.2.	Immunofiksacja	1699	F.	Nowotwory mieloproliferacyjne i mielodysplastyczne	1770
4.3.	Stężenie immunoglobulin	1699	1.	Klasyfikacja	<i>Andrzej Hellmann</i> 1770
4.4.	Łańcuchy lekkie immunoglobulin	1700	2.	Przewlekła białaczka szpikowa	<i>Andrzej Hellmann, Witold Prejzner</i> 1771
5.	Badania krzepnięcia krwi i fibrynolizy	1700	3.	Czerwienica prawdziwa	<i>Irena Frydecka</i> 1776
5.1.	Czas częściowej tromboplastyny po aktywacji	<i>Bogdan Solnica</i> 1700	4.	Nadplytkowość samoistna	<i>Irena Frydecka</i> 1779
5.2.	Czas protrombinowy	<i>Bogdan Solnica</i> 1701	5.	Pierwotne włóknienie szpiku	<i>Irena Frydecka</i> 1782
5.3.	Czas trombinowy	<i>Bogdan Solnica</i> 1702	6.	Zespoły hipereozynofilowe	<i>Andrzej Hellmann, Witold Prejzner</i> 1786
5.4.	Aktywność anty-Xa	<i>Bogdan Solnica</i> 1703	7.	Mastocytoza	<i>Andrzej Hellmann, Andrzej Mital</i> 1790
5.5.	Fibrynogen	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1703	8.	Przewlekła białaczka neutrofilowa	<i>Andrzej Hellmann</i> 1794
5.6.	Inne czynniki krzepnięcia	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1703	9.	Przewlekła białaczka mielomonocytoza	<i>Andrzej Hellmann, Andrzej Mital</i> 1795
5.7.	Oporność na aktywowane białko C	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1704	10.	Atypowa przewlekła białaczka szpikowa	<i>Andrzej Hellmann</i> 1797
5.8.	Antytrombina	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1705	11.	Zespoły mielodysplastyczne	<i>Jadwiga Dwilewicz-Trojaczek</i> 1798
5.9.	Białko C i białko S	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1705	G.	Nowotwory limfoproliferacyjne	1805
5.10.	Czynnik von Willebranda	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1706	1.	Klasyfikacja	<i>Krzysztof Warzocha</i> 1805
5.11.	Markery generacji trombiny	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1706	2.	Białaczki z dojrzałych limfocytów	<i>Tadeusz Robak</i> 1807
5.12.	Dimer D	<i>Bogdan Solnica</i> 1707	2.1.	Przewlekła białaczka limfocytowa	1807
5.13.	Produkty degradacji fibryny i fibrynogenu	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1708	2.2.	Białaczka włośchatokomórkowa	1812
5.14.	Tromboelastografia i tromboelastometria	<i>Anetta Undas</i> 1708	2.3.	Białaczka prolimfocytowa	1814
5.15.	Badania czynności płytek krwi	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1708	2.4.	Białaczka z dużych ziarnistych limfocytów	1815
5.16.	Czas krwawienia i czas okluzji PFA	<i>Bogdan Solnica, Anetta Undas</i> 1708	3.	Chłoniaki nie-Hodgkina	<i>Krzysztof Warzocha</i> 1816
6.	Badanie cytologiczne i histologiczne szpiku	<i>Andrzej Hellmann, Wanda Knopińska-Posłuszny</i> 1709	4.	Chłoniak Hodgkina	<i>Janusz Meder</i> 1835
6.1.	Biopsja szpiku	1709			
6.2.	Ocena mikroskopowa szpiku	1711			

5.	Gammopatie monoklonalne <i>Krzysztof Giannopoulos, Anna Dmoszyńska</i>	1841	3.4.	Przemiany koncentrat krwinek czerwonych.....	1919
5.1.	Gammopatia monoklonalna o nieokreślonym znaczeniu.....	1842	3.5.	Koncentrat krwinek płytkowych.....	1920
5.2.	Szpiczak plazmocytowy.....	1842	3.5.1.	Koncentrat krwinek płytkowych otrzymany metodą manualną.....	1920
5.3.	Amyloidoza (skrobiawica) łańcuchów lekkich immunoglobulin.....	1850	3.5.2.	Koncentrat krwinek płytkowych otrzymany metodą automatycznej aferezy.....	1921
5.4.	Makroglobulinemia Waldenströma.....	1853	3.5.3.	Ubogoleukocytarny koncentrat krwinek płytkowych.....	1921
5.5.	Choroby łańcuchów ciężkich.....	1856	3.5.4.	Przemiany koncentrat krwinek płytkowych (PKKP).....	1921
H.	Histiocytozy zapalne i nowotworowe	1857	3.5.5.	Rekonstruowany (uniwersalny) koncentrat krwinek płytkowych (RKKP).....	1921
1.	Zespół hemofagocytowy <i>Wiesław W. Jędrzejczak</i>	1857	3.5.6.	Oporność na przetaczanie koncentratów krwinek płytkowych... ..	1921
2.	Histiocytoza z komórek Langerhansa <i>Dariusz Wołowicz</i>	1859	3.6.	Koncentrat granulocytarny.....	1922
I.	Niedobory odporności <i>Jacek Roliński, Tomasz Sacha</i>	1861	3.7.	Napromieniowane składniki krwi.....	1922
J.	Zaburzenia hemostazy	1869	3.8.	Osocze świeżo mrożone.....	1923
1.	Skazy krwotoczne płytkowe <i>Krzyszyna Zawilska</i>	1869	3.9.	Krioprecypitat.....	1924
1.1.	Małopłytkowość.....	1869	3.10.	Albumina.....	1924
1.1.1.	Małopłytkowość uwarunkowane zmniejszonym wytwarzaniem płytek krwi (małopłytkowości „centralne”)... ..	1870	3.11.	Immunoglobuliny.....	1924
1.1.2.	Pierwotna małopłytkowość immunologiczna.....	1872	3.12.	Szczególne sytuacje kliniczne.....	1925
1.1.3.	Małopłytkowości „obwodowe” immunologiczne.....	1877	4.	Hemafereza lecznicza <i>Andrzej Hellmann, Maria Bieniaszewska</i>	1925
1.1.4.	Małopłytkowości „obwodowe” nieimmunologiczne (mikroangiopatie zakrzepowe).....	1879	L.	Przeszczepianie komórek krwiotwórczych <i>Jan Maciej Zaucha, Andrzej Hellmann</i>	1928
1.1.5.	Małopłytkowości związane z sekwestracją płytek krwi (hipersplenizmem).....	1883	VII	Choroby reumatyczne	
1.1.6.	Małopłytkowości z rozcięcia.....	1883	A.	Podział chorób reumatycznych <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1939
1.2.	Nadpłytkowości.....	1883	B.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1941
1.3.	Zaburzenia czynności płytek krwi (trombocytopatie).....	1883	1.	Objawy podmiotowe.....	1941
1.3.1.	Wrodzone zaburzenia receptorów powierzchniowych błony płytkowej.....	1884	1.1.	Ból.....	1941
1.3.2.	Defekty aktywności prokoagulacyjnej płytek.....	1885	1.2.	Sztwność.....	1941
1.3.3.	Zaburzenia ziarnistości płytkowych.....	1886	2.	Badanie przedmiotowe układu ruchu.....	1941
1.3.4.	Defekty struktury lub cytoskieletu białek płytkowych.....	1886	2.1.	Badanie stawów.....	1941
1.3.5.	Defekty (wrodzone warianty) receptorów dla rozpuszczalnych agonistów płytkowych i dla szlaków sygnałowych.....	1887	2.1.1.	Stawy kręgosłupa.....	1941
1.3.6.	Nabyte zaburzenia czynności płytek krwi.....	1887	2.1.2.	Stawy krzyżowo-biodrowe.....	1942
2.	Skazy krwotoczne naczyniowe <i>Krzyszyna Zawilska</i>	1888	2.1.3.	Stawy kończyn.....	1943
3.	Skazy krwotoczne osocze <i>Jerzy Windyga</i>	1890	2.1.4.	Stawy skroniowo-żuchwowe.....	1946
3.1.	Skazy krwotoczne osocze wrodzone.....	1890	2.2.	Badanie mięśni.....	1946
3.1.1.	Hemofilia A.....	1890	2.3.	Badanie ścięgien i tkanek okolicy stawów.....	1946
3.1.2.	Hemofilia B.....	1894	C.	Badania diagnostyczne	1947
3.1.3.	Choroba von Willebranda.....	1895	1.	Badania laboratoryjne <i>Beata Nowak, Piotr Wiland</i>	1947
3.1.4.	Wrodzone niedobory innych czynników krzepnięcia.....	1897	1.1.	Szybkość opadania krwinek czerwonych (odczyn Biernackiego – OB).....	1947
3.2.	Skazy krwotoczne osocze nabyte.....	1897	1.2.	Białko C-reaktywne.....	1948
3.2.1.	Zaburzenia krzepnięcia wywołane niedoborem witaminy K... ..	1897	1.3.	Czynnik reumatoidalny.....	1949
3.2.2.	Zaburzenia krzepnięcia w chorobach wątroby.....	1898	1.4.	Przeciwciała przeciwko cytrulinowanym peptydom.....	1949
3.2.3.	Rozsiane krzepnięcie wewnątrznaczyniowe.....	1899	1.5.	Przeciwciała przeciwjądrowe.....	1950
3.2.4.	Nabyta hemofilia A.....	1901	1.6.	Przeciwciała antyfosfolipidowe.....	1952
3.2.5.	Inne nabyte skazy krwotoczne osocze.....	1905	1.7.	Przeciwciała przeciwko cytoplazmie neutrofilów.....	1953
4.	Stany nadkrzepliwości <i>Anetta Undas</i>	1905	1.8.	Krioglobuliny.....	1954
K.	Transfuzjologia kliniczna i hemafereza lecznicza ...	1909	1.9.	Składowe dopełniacza.....	1954
1.	Grupy krwi <i>Bogumiła Michalewska</i>	1909	1.10.	Kompleksy immunologiczne.....	1955
2.	Stosowanie krwi, jej składników i produktów krwiopochodnych – zasady ogólne <i>Magdalena Łętowska, Aleksandra Rosiek</i>	1913	1.11.	Markery obrotu kostnego.....	1955
3.	Stosowanie krwi, jej składników i produktów krwiopochodnych – zasady szczegółowe <i>Magdalena Łętowska, Aleksandra Rosiek</i>	1917	1.11.1.	Markery kościotworzenia.....	1955
3.1.	Krew pełna konserwowana.....	1917	1.11.2.	Markery resorpcji kostnej.....	1956
3.2.	Koncentrat krwinek czerwonych.....	1918	2.	Badania obrazowe <i>Anna Ciechomska, Jadwiga Staniszevska-Varga, Małgorzata Serafin-Król</i>	1956
3.3.	Ubogoleukocytarny koncentrat krwinek czerwonych.....	1919	2.1.	Radiogramy.....	1956

2.2.	Tomografia komputerowa	1962	H.	Choroby związane z obecnością kryształów	
2.3.	Rezonans magnetyczny	1962		<i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2078
2.4.	Scyntygrafia	1965	1.	Dna moczanowa	2078
2.5.	Ultrasonografia	1966	2.	Choroby wywołane przez kryształy pirofosforanu wapnia ...	2084
3.	Artroskopia <i>Władysław Manikowski, Leszek Romanowski</i>	1968	3.	Zapalenia stawów wywołane przez apatyty	2086
4.	Badanie płynu stawowego <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1969	4.	Inne odczynny zapalne w stawach wywołane przez kryształy ...	2086
5.	Densytometria kości <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	1971	I.	Choroby metaboliczne kości	2087
5.1.	Dwuwiązkowa absorpcyjometria rentgenowska	1971	1.	Osteoporoza <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	2087
5.2.	Ilościowa tomografia komputerowa i metoda ultradźwiękowa	1974	2.	Osteomalacja <i>Piotr Glusko, Witold Tlustochowicz</i>	2093
6.	Badania neurofizjologiczne <i>Juliusz Huber</i>	200	3.	Choroba Pageta <i>Mariusz Korkosz</i>	2094
6.1.	Badanie elektromiograficzne	200	J.	Reumatyzm tkanek miękkich	2098
6.2.	Badanie elektroneurograficzne	200	1.	Tendopatie i entezopatie <i>Włodzimierz Samborski</i>	2098
D.	Choroby układowe tkanki łącznej	1975	1.1.	Zespół bolesnego barku	2098
1.	Reumatoidalne zapalenie stawów <i>Anna Filipowicz-Sosnowska</i> ...	1975	1.2.	Inne entezopatie	2099
2.	Choroba Still'a u dorosłych <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	1990	2.	Periartropatie <i>Włodzimierz Samborski</i>	2099
3.	Toczeń rumieniowaty układowy <i>Jacek Musiał</i>	1992	3.	Zapalenia pochewek ścięgien <i>Włodzimierz Samborski</i>	2099
4.	Toczeń polekowy <i>Jacek Musiał</i>	2000	4.	Zapalenia kałek maziowych <i>Włodzimierz Samborski</i>	2099
5.	Zespół antyfosfolipidowy <i>Irena Zimmermann-Górska, Jacek Musiał, Jana Skrzypczak</i>	2001	5.	Fibromialgia <i>Włodzimierz Samborski</i>	2099
6.	Twardzina układowa <i>Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska</i> ...	2005	6.	Zespoły bólowe kręgosłupa <i>Andrzej Maciejczak</i>	2099
7.	Rozlane zapalenie powięzi z eozynofilią <i>Stanisław Sierakowski, Matylda Sierakowska</i>	2014	K.	Zaburzenia nerwowo-naczyniowe	2102
8.	Zapalenie wielomięśniowe i skórno-mięśniowe <i>Paweł Mielnik, Hanna Chwalińska-Sadowska</i>	2016	1.	Neuropatie uciskowe nerwów obwodowych	2102
9.	Mieszana choroba tkanki łącznej i zespoły nakładania <i>Marzena Olesińska, Hanna Chwalińska-Sadowska</i>	2020	1.1.	Zespół otworu górnego klatki piersiowej	2103
10.	Zapalenia naczyń <i>Jacek Musiał, Jan Sznajd, Andrzej Szczekliki</i>	2024	1.2.	Neuropatie uciskowe nerwu pośrodkowego	2103
10.1.	Zapalenie średnich naczyń	2025	1.2.1.	Zespół mięśnia nawrotnego obłęgu	2103
10.1.1.	Guzkowe zapalenie tętnic	2025	1.2.2.	Zespół cieśni nadgarstka	2103
10.1.2.	Choroba Kawasakiego	2027	1.3.	Zespół nerwu międzykostnego przedniego przedramienia	2104
10.2.	Zapalenie małych naczyń	2028	1.4.	Neuropatie uciskowe nerwu łokciowego	2104
10.2.1.	Zapalenie naczyń związane z ANCA	2028	1.4.1.	Zespół kanału łokciowego	2104
10.2.2.	Zapalenie małych naczyń związane z kompleksami immunologicznymi	2034	1.4.2.	Zespół kanału nadgarstka nerwu łokciowego	2105
10.3.	Zapalenie różnych naczyń	2038	1.5.	Meralgia z parestezjami	2105
10.3.1.	Zapalenie naczyń w chorobie Behçeta	2038	1.6.	Zespół kanału stępu	2105
10.3.2.	Zapalenie naczyń w zespole Cogana	2039	1.7.	Metatarsalgia Mortona	2105
10.4.	Zapalenie naczyń jednego narządu	2039	1.8.	Inne rzadkie zespoły uciskowe	2105
10.4.1.	Leukocytoklastyczne zapalenie naczyń skóry	2039	2.	Algodystrofia	2106
10.5.	Zapalenia naczyń w chorobie układowej	2040	L.	Choroby tkanki łącznej uwarunkowane genetycznie	2109
10.6.	Zapalenie naczyń o prawdopodobnej etiologii	2041	1.	Zespoły Ehlersa i Danlosa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2109
10.6.1.	Zapalenie naczyń związane z zakażeniem	2041	2.	Dysplazje kostno-stawowe <i>Mariusz Korkosz</i>	2111
10.6.2.	Zapalenie naczyń związane z lekami	2041	M.	Nowotwory tkanek miękkich i kości	2109
10.6.3.	Zapalenie naczyń związane z nowotworem	2041	1.	Nowotwory tkanek miękkich <i>Wojciech M. Wysocki, Piotr Rutkowski, Joanna Wysocka, Andrzej Komorowski</i>	2109
11.	Polimialgia reumatyczna <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2042	2.	Mięsaki kości <i>Piotr Rutkowski</i>	2109
12.	Zespół Sjögrena <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2043	N.	Inne choroby układu ruchu	2115
E.	Zapalenia stawów z zajęciem stawów kręgosłupa	2047	1.	Zmiany w układzie ruchu związane z zaburzeniami hormonalnymi <i>Eugeniusz Józef Kucharz</i>	2115
1.	Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2047	1.1.	Zmiany w układzie ruchu związane z cukrzycą	2115
2.	Łuszczycowe zapalenie stawów <i>Eugeniusz Józef Kucharz, Jacek Szechiński</i>	2054	1.2.	Zmiany w układzie ruchu związane z chorobami tarczycy	2116
3.	Reaktywne zapalenie stawów <i>Brygida Kwiatkowska</i>	2060	1.2.1.	Zmiany w przebiegu tyreotoksykozy	2117
4.	Zapalenia stawów w przebiegu nieswoistych zapaleń jelit <i>Piotr Wiland, Jacek Szechiński</i>	2063	1.2.2.	Zmiany w przebiegu niedoczynności tarczycy	2117
F.	Choroba zwyrodnieniowa stawów	2066	1.3.	Zmiany w układzie ruchu towarzyszące zaburzeniom wydzielania glikokortykosteroidów	2118
<i>Leszek Szczepański</i>	2066	1.3.1.	Zmiany w przebiegu zespołu Cushinga	2118	
G.	Infekcyjne (septyczne) zapalenie stawów	2075	1.3.2.	Zmiany w przebiegu niedoczynności kory nadnerczy	2118
<i>Mariusz Korkosz</i>	2075	2.	Zaburzenia układu krwiotwórczego w chorobach reumatycznych <i>Mania Podolak-Dawidziak</i>	2118	
		3.	Martwica jałowa kości <i>Mariusz Korkosz</i>	2120	
		4.	Osteoartropatia przerostowa <i>Irena Zimmermann-Górska</i>	2122	
		5.	Amyloidoz (skrobiawica) <i>Anna Filipowicz-Sosnowska</i>	2124	

6.	Rumień guzowaty	Irena Zimmermann-Górska	2126
7.	Zapalenie tkanki tłuszczowej	Irena Zimmermann-Górska	2127
O.	Kinezyterapia w chorobach układu ruchu		
	Barbara Krzyśko		2129
1.	Metody i techniki kinezyterapii		2129
2.	Usprawnianie w różnych okresach choroby		2130

VIII

Choroby alergiczne

A.	Patofizjologia i klasyfikacja chorób alergicznych		
	Marek L. Kowalski		2133
1.	Rodzaje nadwrażliwości		2133
2.	Alergia atopowa		2134
3.	Alergie IgE-zależne nieatopowe		2137
4.	Nazewnictwo chorób z nadwrażliwości		2137
B.	Badania diagnostyczne	Jerzy Kruszewski	2139
1.	Badania laboratoryjne		2139
1.1.	Immunoglobuliny klasy E (IgE)		2139
1.2.	Eozynofile we krwi obwodowej i wydzielinach		2140
1.3.	Tryptaza		2141
1.4.	Histamina, metylohistamina i diaminooksydaza		2141
1.5.	Inhibitor składowej C1 układu dopełniacza		2142
1.6.	Kompleksy immunologiczne		2142
2.	Testy skórne		2142
2.1.	Testy skórne punktowe i śródskórne		2142
2.2.	Testy płatkowe		2145
3.	Próby prowokacyjne		2146
3.1.	Próba prowokacyjna donosowa		2146
3.2.	Próby prowokacyjne z lekami		2147
3.2.1.	Próba prowokacyjna z kwasem acetylosalicylowym		2148
3.3.	Próba z żywym owadem		2148
4.	Badanie cytologiczne wymazu z nosa		2149
C.	Anafilaksja i wstrząs anafilaktyczny	Jerzy Kruszewski	2150
D.	Nadwrażliwość na leki	Barbara Bieńkiewicz, Joanna S. Makowska, Marek L. Kowalski	2157
E.	Choroba posurowicza	Barbara Rogala	2165
F.	Alergiczny nieżyt nosa	Monika Świerczyńska-Krepa, Barbara Rogala, Jan Brożek	2167
G.	Alergiczne choroby oczu	Ewa Bogacka	2170
1.	Alergiczne zapalenie spojówek		2170
2.	Inne choroby powierzchni oka z nadwrażliwości alergicznej		2170
3.	Choroby powierzchni oka z nadwrażliwości niealergicznej		2170
H.	Alergiczne choroby skóry	Jacek Szepietowski, Wiesław Gliński	2172
1.	Pokrzywka		2172
2.	Atopowe zapalenie skóry		2172
3.	Kontaktowe zapalenie skóry		2172
4.	Skórne objawy alergii na leki		2179
I.	Obrzęk naczynioruchowy	Roman J. Nowicki	2182
J.	Alergie na jady owadów	Marek Jutel, Ewa Cichoń-Jarosz	2189
K.	Zasady swoistej immunoterapii alergenowej	Barbara Rogala	2190

IX

Wybrane choroby układu nerwowego

A.	Objawy podmiotowe i przedmiotowe	Grażyna Zwolińska	2197
1.	Objawy podmiotowe		2197
1.1.	Ból		2197
1.2.	Parestezje		2198
1.3.	Zawroty głowy i zaburzenia równowagi		2198
1.4.	Zaburzenia czynności ruchowych		2199
1.5.	Zaburzenia widzenia		2200
1.6.	Zaburzenia snu		2200
2.	Objawy przedmiotowe		2200
2.1.	Zaburzenia czucia powierzchniowego, głębokiego i wibracji		2200
2.2.	Zaburzenia czynności ruchowych		2201
2.3.	Zaburzenia świadomości		2203
2.4.	Afazja, apraksja, agnozja i zaburzenia uwagi		2203
2.5.	Zaburzenia pamięci		2205
2.6.	Zaburzenia węchu i smaku		2205
2.7.	Zaburzenia czynności narządu wzroku		2206
2.8.	Zaburzenia czynności zwieraczy		2208
3.	Zespół zwiększonego ciśnienia wewnątrzczaszkowego		2208
B.	Bóle głowy	Jacek J. Rożniecki	2211
1.	Wstęp		2211
2.	Migrena		2213
2.1.	Migrena przewlekła		2218
3.	Niemigrenowe bóle głowy		2219
3.1.	Ból głowy typu napięciowego		2219
3.2.	Klasterowy ból głowy		2220
3.3.	Hemikranie napadowe		2222
3.4.	Krótkotrwałe napady jednostronnego bólu głowy przypominającego nerwoból z przekrwieniem spojówek i łzawieniem (SUNCT)		2223
3.5.	Hemikrania ciągła		2223
3.6.	Inne rzadkie samoistne bóle głowy		2223
3.7.	Klasyczny nerwoból nerwu trójdzielnego		2224
4.	Ból głowy spowodowany nadużywaniem leków		2225
C.	Udar mózgu	Anna Członkowska, Maciej Niewada	2227
D.	Padaczka	Krzysztof Niedzielski	2230
E.	Otępienie	Maria Barcikowska	2237
1.	Łagodne zaburzenia poznawcze		2238
2.	Choroba Alzheimera		2238
3.	Otępienie naczyniopochodne i mieszane		2241
4.	Otępienie z ciałami Lewy'ego		2241
5.	Zwyrodnienie czołowo-skroniowe		2241
F.	Choroby układu pozapiramidowego	Urszula Fiszer	2243
1.	Choroba Parkinsona		2243
2.	Postępujące porażenie nadjądrowe		2243
3.	Zanik wieloukładowy		2243
4.	Drżenie samoistne		2243
5.	Choroba Huntingtona		2243
6.	Dystonia		2243
7.	Zespół niespokojnych nóg		2243
G.	Stwardnienie rozsiane	Anna Członkowska, Dagmara Mirowska-Guzel	2245
H.	Choroby układu nerwowo-mięśniowego		2245
1.	Uszkodzenie komórki rogu przedniego	Grażyna Zwolińska	2245
1.1.	Stwardnienie zanikowe boczne		2245

1.2.	Rdzeniowy zanik mięśni	2243
2.	Uszkodzenie nerwu obwodowego (neuropatie) <i>Grażyna Zwolińska</i>	2243
2.1.	Ostra zapalna poliradikuloneuropatia demielinizacyjna (zespół Guillaina i Barrégo)	2243
2.2.	Przewlekła zapalna poliradikuloneuropatia demielinizacyjna	2244
2.3.	Neuropatie paranowotworowe	2245
2.4.	Dziedziczne neuropatie ruchowo-czułowe	2245
3.	Choroby złącza nerwowo-mięśniowego <i>Grażyna Zwolińska</i>	2245
3.1.	Miastenia	2245
3.2.	Zespół miasteniczny Lamberta i Eatona	2248
3.3.	Botulizm	2248
4.	Choroby mięśni (miopatie)	2248
4.1.	Dystrofie mięśniowe (miopatie dystroficzne) <i>Marek Bodzioch</i>	2248
4.2.	Kanalopatie i zaburzenia transportu jonów <i>Marek Bodzioch</i>	2249
4.3.	Miopatie wrodzone <i>Marek Bodzioch</i>	2249
4.4.	Miopatie mitochondrialne <i>Marek Bodzioch</i>	2249
4.5.	Miopatie metaboliczne <i>Marek Bodzioch</i>	2249
4.6.	Inne miopatie <i>Marek Bodzioch</i>	2249
4.7.	Rozpad mięśni szkieletowych (rbdomioliza) <i>Robert Drabczyk</i>	2249
I.	Zakażenia ośrodkowego układu nerwowego	2251
1.	Fizjologia <i>Witold Przyjalkowski</i>	2251
1.1.	Anatomia	2251
1.2.	Fizjologia płynu mózgowo-rdzeniowego	2251
2.	Badania diagnostyczne <i>Witold Przyjalkowski</i>	2253
2.1.	Objawy oponowe	2253
2.2.	Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego	2254
2.2.1.	Nakłucie lędźwiowe	2254
2.2.2.	Wyniki	2257
3.	Ostre ropne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych <i>Witold Przyjalkowski</i>	2257
4.	Bakteryjne nieropne zapalenia ośrodkowego układu nerwowego <i>Witold Przyjalkowski</i>	2263
4.1.	Gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu	2264
5.	Wirusowe zapalenia ośrodkowego układu nerwowego <i>Witold Przyjalkowski</i>	2266
6.	Grzybice ośrodkowego układu nerwowego <i>Witold Przyjalkowski</i>	2271
7.	Ograniczone zakażenia mózgu <i>Witold Przyjalkowski</i>	2272
7.1.	Ropniak podtwardówkowy	2272
7.2.	Ropień mózgu	2273
8.	Zarażenia pasożytnicze ośrodkowego układu nerwowego <i>Małgorzata Paul</i>	2273
8.1.	Neglerioza	2273
8.2.	Ziarniniakowe pelczakowe zapalenie mózgu	2273
J.	Urazy czaszkowo-mózgowe <i>Zbigniew Czernicki</i>	2273
1.	Podstawy patofizjologii urazu mózgu	2273
2.	Wstrząśnienie mózgu	2273
3.	Złamanie kości sklepienia czaszki	2273
4.	Złamanie podstawy czaszki	2273
5.	Krwiak nadtwardówkowy	2273
6.	Krwiak podtwardówkowy	2273
7.	Wodniak podtwardówkowy	2273
8.	Uszkodzenie mózgu	2273
8.1.	Pourazowe krwawienie podpajęczynówkowe	2273
8.2.	Stłuczenie mózgu, krwiak śródmózgowy	2273
8.3.	Rana drążąca i postrzałowa	2273
8.4.	Rozsiane uszkodzenie aksonów	2273
9.	Późne następstwa urazów mózgu	2273
X	Wybrane zagadnienia onkologii klinicznej	
A.	Biologia molekularna nowotworów	2277
	<i>Janusz A. Siedlecki</i>	2277
B.	Epidemiologia nowotworów i badania przesiewowe	2284
1.	Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce <i>Joanna Didkowska, Witold A. Zatoński</i>	2284
2.	Badania przesiewowe w onkologii <i>Radzisław Kordek, Jarosław Reguła, Włodzimierz Olszewski</i>	2285
C.	Patomorfologia i klasyfikacja zaawansowania nowotworów <i>Włodzimierz Olszewski</i>	2289
1.	Metody diagnostyczne w patomorfologii	2289
2.	Patomorfologiczne czynniki prognostyczne i predykcyjne	2290
3.	Klasyfikacja zaawansowania nowotworów	2291
D.	Ogólne zasady diagnostyki nowotworów <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2293
1.	Badania pomocnicze	2293
1.1.	Badania obrazowe	2293
1.2.	Badania laboratoryjne	2296
2.	Diagnostyka nowotworów o nieznanym umiejscowieniu pierwotnym	2296
E.	Leczenie nowotworów	2298
1.	Ogólne zasady leczenia skojarzonego <i>Maciej Krzakowski</i>	2298
2.	Zasady leczenia operacyjnego nowotworów <i>Krzysztof Herman</i>	2299
3.	Radioterapia <i>Bogusław Maciejewski</i>	2300
4.	Metody leczenia systemowego <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2305
4.1.	Chemioterapia	2305
4.1.1.	Biologiczne podstawy chemioterapii	2305
4.1.2.	Leki przeciwnowotworowe	2306
4.1.3.	Ogólne zasady chemioterapii	2308
4.2.	Hormonoterapia	2310
4.3.	Leczenie ukierunkowane molekularnie i immunoterapia (leczenie biologiczne)	2311
4.3.1.	Przeciwciała monoklonalne	2311
4.3.2.	Inhibitory kinaz tyrozynowych i innych enzymów	2312
4.3.3.	Interferony i interleukiny	2314
4.3.4.	Monoklonalne przeciwciała anti-CTLA-4	2314
4.3.5.	Monoklonalne przeciwciała anti-PD1 i anti-PDL1	2315
5.	Specyfika leczenia chorych w wieku podeszłym <i>Aleksandra Łacko</i>	2315
6.	Wybrane powikłania leczenia nowotworów	2316
6.1.	Nudności i wymioty <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2316
6.2.	Mielosupresja i gorączka neutropeniczna <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2317
6.3.	Zespół rozpadu nowotworu <i>Maciej Krzakowski, Tomasz Sacha, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2322
6.4.	Wynacznienie cytostatyków <i>Aleksandra Grela-Wojewoda, Wojciech M. Wysocki</i>	2323
6.5.	Popromienne zapalenie skóry i błon śluzowych <i>Marcin Hetnal, Wojciech M. Wysocki</i>	2325
6.5.1.	Popromienne zapalenie skóry	2325
6.5.2.	Popromienne zapalenie błony śluzowej jamy ustnej	2325
6.5.3.	Popromienne zapalenie przetyku	2326
6.5.4.	Popromienne zapalenie błony śluzowej jelit	2326
6.6.	Zapalenie skóry wywołane przez leki hamujące EGFR <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2327
6.7.	Zaburzenia płodności i laktacji <i>Krzysztof Malecki</i>	2328

F. Wybrane stany naglące u chorych na nowotwory	
<i>Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Maciej Kluziak, Jacek Łuczak</i>	2329
1. Silny nieuśmierzony ból.....	2329
2. Zespół żyły głównej górnej.....	2330
3. Zwiększone ciśnienie wewnątrzczaszkowe.....	2331
4. Zespół ucisku rdzenia kręgowego.....	2331
5. Nowotworowa niedrożność jelit.....	2332
6. Złamania kości.....	2333
7. Hiperkalcemia.....	2333
G. Wybrane nowotwory	2334
1. Rak piersi <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2334
2. Rak gruczołu krokowego <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2339
3. Czerniak <i>Maciej Krzakowski, Krzysztof Krzemieniecki</i>	2341
4. Rak skóry <i>Andrzej Komorowski, Wojciech M. Wysocki</i>	2344
4.1. Rak podstawonokomórkowy skóry.....	2344
4.2. Rak płaskonabłonkowy skóry.....	2345
5.1. Leki przeciwmalaryczne.....	2345
5.2. Leki przeciwko toksoplazmozie.....	2345
5.3. Inne leki przeciwpierwotniakowe.....	2345
6. Leki przeciwko robakom płaskim i nicieniom <i>Jerzy Stefaniak, Szymon Nowak</i>	2345
7. Leki przeciwko ektopasożytom <i>Joanna Salomon, Jacek Szepietowski</i>	2345
D. Wybrane choroby wirusowe	2371
1. Grypa <i>Ernest Kuchar, Jacek Mrukowicz, Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec</i>	2371
2. Choroba przebiegniowa (przebiegnięcie) <i>Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec</i>	2377
3. Odra <i>Leszek Szenborn, Piotr Sawiec</i>	2378
4. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) <i>Leszek Szenborn, Bożena Dubiel</i>	2380
5. Różyczka <i>Leszek Szenborn, Bożena Dubiel</i>	2382
6. Ospa wietrzna <i>Ewa Duszczyk, Bożena Dubiel</i>	2384
7. Półpasiec <i>Piotr Zaborowski, Bożena Dubiel</i>	2386
8. Zakażenie wirusem opryszczki zwykłej <i>Piotr Zaborowski, Piotr Sawiec</i>	2388
9. Mononukleozą zakaźną <i>Magdalena Marczyńska, Piotr Sawiec</i>	2391
10. Choroby wywołane przez parwowirus B19 <i>Magdalena Marczyńska, Piotr Sawiec</i>	2393
11. Mięczak zakaźny <i>Andrzej Gładysz, Piotr Sawiec, Weronika Rymer</i>	2393
12. Zakażenia wirusami Coxsackie <i>Małgorzata Inglot</i>	2393
13. Zakażenia adenowirusowe <i>Ernest Kuchar</i>	2393
14. Zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	2393
15. Wirusowe gorączki krwotoczne <i>Anna Kuna, Agnieszka Wroczyńska, Weronika Rymer</i>	2393
15.1. Denga.....	2393
15.2. Żółta gorączka.....	2393
15.3. Zakażenie wirusem gorączki krwotocznej ebola.....	2393
16. Zika <i>Weronika Rymer, Agnieszka Wroczyńska</i>	2393
17. Gorączka chikungunya <i>Agnieszka Wroczyńska</i>	2393
E. Wybrane choroby bakteryjne	2396
1. Tężec <i>Robert Flisiak, Bartosz Szetela, Jacek Mrukowicz</i>	2396
2. Zatrucie toksyną botulinową (botulizm, zatrucie jadem kielbasianym) <i>Robert Flisiak, Piotr Sawiec</i>	2398
3. Dur brzuszny <i>Piotr Zaborowski</i>	2400
4. Wybrane zakażenia gronkowcowe <i>Tomasz Smiatacz, Waleria Hryniewicz, Weronika Rymer</i>	2400
5. Wybrane zakażenia paciorkowcowe <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	2400
5.1. Płonica (szkarlatyna).....	2400
5.2. Róża.....	2400
6. Martwicze zapalenia powięzi <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka, Monika Bociąga-Jasik</i>	2400
6.1. Paciorkowcowe martwicze zapalenie powięzi <i>Magdalena Leszczyszyn-Pynka</i>	2400
6.2. Zgorzel gazowa <i>Monika Bociąga-Jasik</i>	2400
7. Pastereloza <i>Jolanta Niścigorska-Olsen</i>	2400

Choroby zakaźne

A. Wprowadzenie <i>Weronika Rymer</i>	2349
1. Definicje.....	2349
2. Czynniki biologiczne.....	2350
3. Czynniki wpływające na postać i przebieg zakażenia.....	2350
4. Łańcuch zakażenia.....	2351
B. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej chorób zakaźnych <i>Anna Przado-Mordarska</i>	2353
1. Cele i zasady badania mikrobiologicznego.....	2353
2. Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń bakteryjnych.....	2353
3. Diagnostyka zakażeń wirusowych.....	2357
4. Diagnostyka zakażeń grzybiczych.....	2359
5. Diagnostyka zarażeń pasożytniczych.....	2359
C. Zasady leczenia przeciwdrobnoustrojowego	2362
1. Wiadomości ogólne <i>Waleria Hryniewicz</i>	2362
1.1. Metody leczenia przeciwdrobnoustrojowego.....	2362
1.2. Zasady wyboru leku.....	2363
1.3. Monitorowanie leczenia i przyczyny niepowodzenia.....	2366
1.4. Badanie mikrobiologiczne a skuteczność kliniczna leku.....	2367
1.5. Oporność bakterii na antybiotyki.....	2367
2. Leki przeciwbakteryjne <i>Waleria Hryniewicz</i>	2367
2.1. Antybiotyki β-laktamowe.....	2367
2.2. Makrolidy.....	2367
2.3. Ketolidy.....	2367
2.4. Linkozamidy.....	2367
2.5. Oksazolidynony.....	2367
2.6. Fluorochinolony.....	2367
2.7. Glikopeptydy.....	2367
2.8. Tetracykliny.....	2367
2.9. Aminoglikozydy.....	2367
2.10. Kotrimoksazol i trimetoprim.....	2367
2.11. Chloramfenikol.....	2367
2.12. Metronidazol i tynidazol.....	2367
2.13. Streptograminy.....	2367
2.14. Lipopeptydy.....	2367
2.15. Antybiotyki makrocycliczne o wąskim spektrum działania.....	2367
2.16. Ryfamycyny.....	2367
2.17. Polimiksyny.....	2367
2.18. Nitrofurany.....	2367

8.	Tularemia	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
9.	Brucelloza	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
10.	Nosaczyna	Weronika Rymer.....	10
11.	Wąglik	Monika Bociąga-Jasik.....	10
12.	Różyca	Monika Bociąga-Jasik.....	10
13.	Promienica	Monika Bociąga-Jasik.....	10
14.	Dur powrotny przenoszony przez wszy	Anna Grzeszczuk.....	10
15.	Leptospiroza	Marta Wawrzynowicz-Syczewska.....	10
16.	Gorączka od ugryzienia przez szczura	Weronika Rymer.....	10
17.	Riketsjozy	Piotr Zaborowski, Weronika Rymer.....	10
17.1.	Dury plamiste.....		10
17.2.	Gorączki plamiste.....		10
18.	Gorączka Q	Ernest Kuchar.....	10
19.	Bartonelozy.....		10
19.1.	Choroba kociego pazura	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
19.2.	Gorączka okopowa	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
19.3.	Angiomatoza bakteryjna	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
19.4.	Plamica wątrobowa	Jolanta Niścigorska-Olsen.....	10
19.5.	Choroba Carriona	Malgorzata Paul.....	10
20.	Choroby przenoszone drogą płciową.....		10
20.1.	Kiła	Anna Wojas-Pelc, Maciej Pastuszczak, Andrzej Jaworek.....	10
20.2.	Rzeżączka	Aleksandra Batycka-Baran.....	10
20.3.	Zakażenie chlamydialne przenoszone drogą płciową	Aleksandra Batycka-Baran.....	10
20.4.	Ziarnica weneryczna pachwin	Aleksandra Batycka-Baran.....	10
F.	Choroby grzybicze.....		2402
1.	Grzybnice głębokie.....		2402
1.1.	Kandydoza (drożdżycza, kandydiatoza)	Iwona Cielniak.....	2402
1.2.	Kryptokokoza (toruloza, drożdżycza europejska	Milosz Parczewski.....	10
1.3.	Mukormykoza (zygomycykoza)	Weronika Rymer.....	10
1.4.	Histoplazmoza	Piotr Zaborowski.....	10
2.	Grzybnice skóry i paznokci	Anita Hryncewicz-Gwóźdź.....	10
2.1.	Dermatofitozy.....		10
2.2.	Kandydoza (drożdżycza, kandydiatoza) powierzchniowa.....		10
2.3.	Łupież pstry.....		10
2.4.	Zakażenia przez grzyby dimorficzne.....		10
2.4.1.	Sporotrychoza.....		10
G.	Choroby pasożytnicze.....		2406
1.	Parazytozy tkanek.....		2406
1.1.	Toksoplazmoza	Malgorzata Paul, Elżbieta Kacprzak.....	2406
1.2.	Włośnica	Karolina Mrówka, Jerzy Stefaniak, Łukasz Pielok.....	2409
1.3.	Wągrzyca (cysticerkoza)	Malgorzata Paul, Elżbieta Kacprzak.....	2411
1.4.	Bąblowica.....		2412
1.4.1.	Bąblowica jednojamowa (echinokokoza) ⁺	Jerzy Stefaniak, Krystyna Frąckowiak, Krzysztof Kaczmarek.....	2412
1.4.2.	Bąblowica wielojamowa (alweokokoza)	Jerzy Stefaniak, Elżbieta Kacprzak.....	2414
1.5.	Toksokaroza	Malgorzata Paul, Jerzy Stefaniak.....	2416
1.6.	Dirofilarioza	Malgorzata Paul.....	10
1.7.	Wysypka pływaków	Malgorzata Paul.....	10
2.	Tropikalne choroby pierwotniakowe.....		2418
2.1.	Malaria (zimnica)	Agnieszka Wroczyńska, Wacław Nahorski.....	2418
2.2.	Leiszmanioza skórna i trzewna	Piotr Zaborowski.....	10
2.3.	Trypanosomozy	Malgorzata Paul.....	10
3.	Egzotyczne robaczyce tkankowe.....		10
3.1.	Schistosomoza	Piotr Zaborowski.....	10
3.2.	Filariozy	Piotr Zaborowski.....	10
3.3.	Paragonimoza	Malgorzata Paul.....	10
3.4.	Zespół larwy skórnej wędrującej	Jerzy Stefaniak, Karolina Mrówka.....	10
3.5.	Muszyce	Jerzy Stefaniak, Szymon Nowak.....	10
4.	Zarażenia ektopasożytami	Joanna Salomon, Jacek Szepietowski.....	10
4.1.	Świerzb.....		10
4.2.	Wszawica.....		10
4.3.	Nużycza.....		10
H.	Choroby przenoszone przez kleszcze.....		2422
1.	Biologia kleszczy	Robert Flisiak.....	2422
2.	Nieswoiste metody ochrony przed kleszczami	Robert Flisiak.....	2422
3.	Klasyfikacja chorób przenoszonych przez kleszcze	Robert Flisiak.....	2423
4.	Borelioza z Lyme	Robert Flisiak, Jacek Szechiński.....	2424
5.	Odkleszczowe zapalenie mózgu (syn. środkowoeuropejskie lub wczesnoletnie)	Robert Flisiak.....	2429
6.	Anaplazmoza	Robert Flisiak.....	2430
7.	Babeszjoza	Jerzy Jaroszewicz.....	10
8.	Erlichioza (ludzka erlichioza monocytowa)	Jerzy Jaroszewicz.....	10
9.	Dur powrotny przenoszony przez kleszcze	Jerzy Jaroszewicz.....	10
I.	Zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS)		2432
	Jacek Gąsiorowski, Bartosz Szetela, Brygida Knysz.....		2432
J.	Zakażenia szpitalne	Tomasz Ozorowski, Waleria Hryniewicz.....	2446
1.	Wiadomości ogólne.....		2446
2.	Zakażenia związane z cewnikiem donaczyniowym.....		2449
3.	Inne zakażenia szpitalne.....		2451
K.	Gorączka o nieznanym przyczynie	Piotr Zaborowski.....	2452
L.	Sepsa i wstrząs septyczny	Andrzej Kübler, Roman Jaeschke, Miłosz Jankowski.....	2462
Ł.	Postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie wirusowe przenoszone drogą krwi	Weronika Rymer, Brygida Knysz, Jacek Juszczyk.....	2470
M.	Immunoprofilaktyka chorób zakaźnych u dorosłych	Jacek Wysocki, Jacek Mrukowicz.....	2475
1.	Wiadomości podstawowe.....		2475
1.1.	Rodzaje immunoprofilaktyki.....		2475
1.2.	Szczepionki.....		2475
1.2.1.	Klasyfikacja szczepionek.....		2475
1.2.2.	Skład szczepionek.....		2476
1.2.3.	Niepożądane odczyny poszczepienne.....		2477
1.2.4.	Przeciwwskazania uniwersalne do szczepień.....		2477
1.2.5.	Postępowanie przed szczepieniem i po szczepieniu.....		2478
2.	Program szczepień dla dorosłych.....		2479
2.1.	Szczepionki przeciwko chorobom wirusowym.....		2479
2.1.1.	Grypa.....		2479
2.1.2.	WZW typu B.....		2480
2.1.3.	WZW typu A.....		2482
2.1.4.	Odra, świnka i różyczka.....		2482
2.1.5.	Ospa wietrzna.....		2483
2.1.6.	Wirus brodawczaka ludzkiego (HPV).....		2483
2.1.7.	Odkleszczowe zapalenie mózgu.....		2484
2.1.8.	Nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis).....		2484
2.1.9.	Wścieklizna.....		2484
2.2.	Szczepionki przeciwko chorobom bakteryjnym.....		2484
2.2.1.	Błonica i tężec.....		2484
2.2.2.	Krzyszyc.....		2485
2.2.3.	Pneumokoki.....		2486
2.2.4.	Meningokoki.....		2486
2.3.	Szczepienia przed podróżą zagraniczną w rejon endemiczny.....		2487

2.4.	Szczepienia chorych z niedoborem odporności	2487
2.5.	Szczepienie osób z zaburzeniami krzepnięcia.....	2490
2.6.	Szczepienia a stosowanie leków przeciwdrobnoustrojowych	2490

XII Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i równowagi kwasowo-zasadowej

A.	Fizjologia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2493
B.	Zaburzenia gospodarki wodnej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2496
1.	Stany odwodnienia	2496
1.1.	Odwodnienie izotoniczne	2496
1.2.	Odwodnienie hipertoniczne.....	2496
1.3.	Odwodnienie hipotoniczne.....	2497
2.	Stany przewodnienia.....	2497
2.1.	Przewodnienie izotoniczne	2497
2.2.	Przewodnienie hipertoniczne.....	2499
2.3.	Przewodnienie hipotoniczne (zatrucie wodne)	2499
C.	Zaburzenia gospodarki sodowej	2500
1.	Fizjologia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2500
2.	Hiponatremia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek, Robert Drabczyk</i> ...	2500
3.	Hipernatremia <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2507
D.	Zaburzenia gospodarki potasowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2509
1.	Fizjologia	2509
2.	Hipokaliemia	2510
3.	Hiperkaliemia	2511
E.	Zaburzenia gospodarki magnezowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2513
1.	Fizjologia	2513
2.	Hipomagnezemia.....	2513
3.	Hipermagnezemia.....	2515
F.	Zaburzenia gospodarki wapniowo-fosforanowej i witaminy D <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2516
1.	Fizjologia	2516
2.	Hipokalcemia.....	2517
3.	Hiperkalcemia.....	2518
4.	Hipofosfatemia.....	2519
5.	Hiperfosfatemia.....	2520
6.	Witamina D	2521
G.	Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej <i>Franciszek Kokot, Edward Franek</i>	2524
1.	Fizjologia	2524
2.	Wpływ zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej na metabolizm.....	2527
3.	Podział zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	2527
4.	Kwasica nieoddechowa.....	2527
5.	Kwasica oddechowa	2528
6.	Zasadowica nieoddechowa	2528
7.	Zasadowica oddechowa.....	2529
H.	Dożylne leczenie płynami <i>Milosz Jankowski, Roman Jaeschke</i>	2530

XIII Zatrucia

A.	Ogólne zasady postępowania w ostrych zatruciach <i>Dorota Klimaszyk, Zbigniew Kolaciński, Janusz Szajewski</i>	2539
1.	Ocena stanu chorego	2539
2.	Rozpoznanie zatrucia	2539
3.	Dekontaminacja.....	2541
4.	Metody przyspieszonej eliminacji wchłoniętych trucizn	2542
5.	Odrutki	2542
6.	Słownik wybranych pojęć.....	2542
B.	Wybrane zespoły kliniczne w ostrych zatruciach <i>Dorota Klimaszyk</i>	2543
1.	Ostry zespół cholinergiczny	2543
2.	Ostry zespół antycholinergiczny	2544
3.	Hipotermia	2545
4.	Hipertermia	2546
5.	Zespół sympatykomimetyczny	2547
6.	Zespół serotoninowy (serotoninergericzny).....	2548
C.	Zatrucia substancjami chemicznymi <i>Dorota Klimaszyk, Zbigniew Kolaciński, Karol Świeca</i>	2550
1.	Alkohole.....	2550
1.1.	Alkohol etylowy.....	2550
1.2.	Alkohol izopropylowy i propylowy	2553
1.3.	Alkohole wyższe (amylowy, butylowy, etyloheksalowy, alkohole fuzlowe).....	2553
1.4.	Alkohol metylowy	2553
1.5.	Glikol etylenowy	2554
2.	Amoniak i wodorotlenek amonowy.....	2554
3.	Azotany i azotyny nieorganiczne.....	2554
4.	Chlor.....	2554
5.	Cyjanki i cyjanowodór	2554
6.	Herbicydy	2554
6.1.	Parakwat.....	2554
6.2.	Dikwat	2554
6.3.	Glifosat	2554
6.4.	Chlorofenoksykwasy	2554
6.5.	Pochodne mocznika	2554
7.	Insektycydy	2554
7.1.	Insektycydy chlorowcopochodne	2554
7.2.	Insektycydy fosforoorganiczne	2554
7.3.	Insektycydy karbaminianowe.....	2554
8.	Kwasy i zasady żrące.....	2554
8.1.	Kwasy żrące.....	2554
8.2.	Zasady żrące.....	2554
9.	Ołów	2554
10.	Rozpuszczalniki organiczne	2554
10.1.	Aceton	2554
10.2.	Dioksan.....	2554
10.3.	Toluen.....	2554
10.4.	Trichloroetylen.....	2554
11.	Rtęć	2554
11.1.	Związki nieorganiczne rtęci	2554
11.2.	Związki organiczne rtęci.....	2554
12.	Siarkowodór	2554
13.	Tlenek węgla	2555
D.	Zatrucia substancjami pochodzenia biologicznego <i>Zbigniew Kolaciński, Dorota Klimaszyk, Janusz Szajewski</i>	2557
1.	Grzyby.....	2557
1.1.	Muchomor sromotnikowy (<i>Amanita phalloides</i>).....	2557

10.4.	Zespół depresyjny	2646
10.5.	Adaptacyjne zaburzenia zachowania	2647
11.	Sedacja w opiece paliatywnej <i>Iwona Zaporowska-Stachowiak, Jacek Luczak, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Ewa Bączek</i>	2648

C.	Postępowanie u kresu życia chorego i po jego śmierci	2648
1.	Przygotowanie ciężko chorego do umierania i śmierci <i>Jacek Luczak, Marzena Krzywdą</i>	2648
2.	Postępowanie w agonii <i>Aleksandra Kotlińska-Lemieszek, Maciej Kluźniak, Jacek Luczak</i>	2649
3.	Zgon – aspekty medyczne i prawne <i>Konstanty Szuldrzyński, Miłosz Jankowski, Mariusz Żelichowski</i>	2650
3.1.	Rozpoznanie śmierci	2650
3.2.	Stwierdzenie zgonu	2650
3.3.	Sekcja zwłok	2650
4.	Opieka nad osobami osieroconymi <i>Jacek Luczak, Marzena Krzywdą</i>	2651
5.	Problemy etyczne w opiece nad ciężko chorym u kresu życia <i>Jacek Luczak</i>	2651
5.1.	Terapia uporczywa.....	2651
5.2.	Eutanazja	2651

Zaburzenia odżywiania

A.	Neuroendokrynną kontrolą głodu i sytości <i>Bogusława Baranowska</i>	2651
B.	Ocena stanu odżywienia <i>Stanisław Klęk</i>	2654
C.	Niedożywienie <i>Stanisław Klęk, Marek Pertkiewicz</i>	2656
D.	Leczenie żywieniowe <i>Stanisław Klęk, Marek Pertkiewicz</i>	2658
E.	Zaburzenia zachowania związane z odżywianiem <i>Bogusława Baranowska</i>	2664
1.	Jadłowstręt psychiczny.....	2664
2.	Żarłoczność psychiczna (bulimia).....	2668
F.	Otyłość <i>Magdalena Olszanecka-Glinianowicz, Lucyna Ostrowska</i> ...	2670
G.	Zespół metaboliczny <i>Magdalena Olszanecka-Glinianowicz</i> ...	2687

Podstawy EBM

A.	Wprowadzenie <i>Piotr Gajewski, Roman Jaeschke</i>	2688
B.	Pytania kliniczne <i>Jan Brożek, Piotr Gajewski, Wiktoria Leśniak, Roman Jaeschke, Jacek Mrukowicz, Małgorzata Bala</i>	2688
1.	Formułowanie pytania klinicznego.....	2688
2.	Składowe pytania klinicznego	2688
2.1.	Pacjenci (populacja).....	2688
2.2.	Interwencja	2688
2.2.1.	Precyzja opisu interwencji (ocenianej i kontrolnej).....	2688
2.2.2.	Dobór interwencji w grupie kontrolnej.....	2688
2.2.3.	Interwencje dodatkowe.....	2688
2.2.4.	Efekt grupowy leków	2688
2.3.	Punkty końcowe	2688
2.3.1.	Obiektywne i subiektywne punkty końcowe.....	2688
2.3.2.	Klinicznie istotne i zastępcze punkty końcowe.....	2688
2.3.3.	Złożone punkty końcowe.....	2688
2.3.4.	Jakość życia związana ze zdrowiem.....	2688

XXIV

C.	Ocena informacji o metodzie leczniczej, rokowaniu lub szkodliwości <i>Wiktoria Leśniak, Jan Brożek, Roman Jaeschke, Piotr Gajewski, Małgorzata Bala, Jacek Mrukowicz</i>	2688
1.	Rodzaje i metodyka badań klinicznych	2688
1.1.	Badania eksperymentalne.....	2688
1.1.1.	Ocena wiarygodności badania z randomizacją	2688
1.2.	Badania obserwacyjne.....	2688
1.2.1.	Ocena wiarygodności badań obserwacyjnych.....	2688
2.	Miary efektu.....	2688
2.1.	Rodzaje zmiennych	2688
2.2.	Pojęcia	2688
3.	Interpretacja wyników	2688
3.1.	Istotność statystyczna i kliniczna oraz precyzja oszacowania efektu	2688
3.2.	Analiza w podgrupach	2688
3.3.	Możliwości wykorzystania wyników badania klinicznego w opiece nad konkretnym pacjentem	2688

D.	Ocena informacji o metodzie diagnostycznej <i>Jan Brożek, Roman Jaeschke, Wiktoria Leśniak, Piotr Gajewski, Jacek Mrukowicz, Małgorzata Bala</i>	2688
1.	Proces diagnostyczny.....	2688
2.	Ocena przydatności testu	2688
2.1.	Ocena wiarygodności informacji na temat testu	2688
2.2.	Parametry określające trafność testu	2688
2.3.	Którym parametrem trafności diagnostycznej testu należy się kierować.....	2688
3.	Kliniczne wykorzystanie znajomości charakterystyki testu diagnostycznego.....	2688

E.	Przegląd systematyczny i metaanaliza <i>Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bala, Jacek Mrukowicz, Jan Brożek, Roman Jaeschke, Piotr Gajewski</i>	2688
1.	Kryteria wiarygodności	2688
2.	Metaanaliza	2688

F.	Wytyczne praktyki klinicznej <i>Roman Jaeschke, Jan Brożek, Piotr Gajewski, Jacek Mrukowicz, Małgorzata Bala, Wiktoria Leśniak</i>	2688
1.	Etapy tworzenia wytycznych.....	2688
2.	Ocena jakości wytycznych	2688
3.	Jak korzystać z wytycznych.....	2688
4.	Wdrażanie wytycznych do praktyki.....	2688

Indeks	I-1
---------------------	-----